

2022

NURMIJÄRVEN OPISTON
TAITEEN PERUSOPETUKSEN YLEISEN
OPPIMÄÄRÄN OPETUSSUUNNITELMA

**RYTMIMUSIIKKI & LAULU
KUVATAIDE
KÄSITYÖ**

SISÄLTÖ

1 YLEISTÄ	2
1.1 Toiminta-ajatus	2
1.2 Arvot ja oppimiskäsitys	3
1.3 Yleisen oppimäärän yhteiset tavoitteet	3
2 OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN	4
2.1 Oppimisympäristöt ja työtavat	4
2.2 Toimintakulttuuri	5
3 OPINTOJEN LAAJUUS, RAKENNE JA YKSILÖLLISTÄMINEN	5
4 OPPILAAKSI OTTAMINEN	6
5 OPPIMISEN ARVIOINTI JA OPINTOJEN HYVÄKSILUKEMINEN	6
6 TODISTUKSET	6
7 YHTEISTYÖ	7
8-13 RYTMIMUSIIKKI & LAULU / JUKOLAN MUSIIKKIKOULU	8
14-20 KUVATAIDE / NURMIJÄRVEN KUVATAIDEKOULU	27
21-28 KÄSITYÖ / NURMIJÄRVEN KÄSITYÖKOULU	45

1 YLEISTÄ

Taiteen perusopetus perustuu lakiin taiteen perusopetuksesta (633/1998) sekä asetukseen (813/1998). Opetushenkilöstön kelpoisuus perustuu asetukseen opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (986/1998).

Nurmijärven Opiston kuvataiteen, rytmimusiikin ja laulun sekä kädentaitojen opetussuunnitelma perustuu Opetushallituksen vahvistamiin taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteisiin sekä määräykseen niiden käyttöönottamisesta (OPH-2069-2017, 2017:11a).

Opetussuunnitelmaa toteutetaan Nurmijärven Opistossa 1.8.2018 alkaen kuvataiteen, rytmimusiikin ja laulun osalta. Kädentaitojen osuus toteutetaan 1.8.2022 alkaen.

1.1 Toiminta-ajatus

Taiteen perusopetuksesta Nurmijärven Opistossa vastaavat omina osastoinaan toimivat Jukolan musiikkikoulu, Nurmijärven kuvataidekoulu ja Nurmijärven käsityökoulu. Taidekoulujen toiminta-alue on Nurmijärven kunta.

Jukolan musiikkikoulun juuret ovat vuodessa 1973, jolloin silloisen kansalaisopisto Jukolan alaisuuteen perustettiin musiikkiosasto, nyk. musiikkikoulu; kun taas kansalaisopiston alkuvaiheet sijoittuvat jo vuoteen 1955. Musiikkikoulussa aloitettiin taiteen perusopetus rytmimusiikissa ja laulussa vuonna 2012. Nurmijärven kuvataidekoulu on saanut taiteen perusopetusluvan vuonna 1998 ja vuonna 2001 rekisteröitiin Nurmijärven Kuvataide- ja käsityökoulun kannatusyhdistys ry. Koulu toimi jo tätä ennen vuonna 1995 Kansalaisopisto Jukolassa ja vuodet 1996-1998 musiikkiopistossa. Opetus liitettiin osaksi Nurmijärven Opiston toimintaa vuodesta 2016 alkaen. Nurmijärven käsityökoulu perustetaan vuonna 2022 ja ensimmäiset opetukset alkavat elokuussa.

Opetus antaa edellytyksiä elinikäiseen taiteiden harrastamiseen tavoitteellisessa ja tasolta toiselle etenevässä opetuksessa. Opetus on suunnattu lapsille ja nuorille, sekä mukautettuna myös aikuisille. Kulttuurisen kasvatuksen myötä oppilasta ohjataan arvostamaan eri kulttuureita sekä toimimaan monikulttuurisessa yhteiskunnassa; opetuksessa kiinnitetään huomiota sekä kansallisen kulttuuriperinnön säilyttämiseen että siirtämiseen. Paikallisuus huomioidaan opetussisällöissä sekä kulttuurihistorian ja kulttuuriperinnön näkökulmista.

Opetus tarjoaa oppilaille laaja-alaista kunkin taidealan yleissivistystä, mahdollisuuden ymmärtää taidetta ja kulttuuria, kehittää tietojaan ja taitojaan sekä luovuuttaan elämän eri osa-alueilla; opetus luo perustaa emotionaaliselle, esteettiselle ja eettiselle kasvuille. Oppilaille annetaan mahdollisuus hankkia valmiuksia mahdollisia myöhempiä opintoja varten. Hyvän taidesuhteen syntymistä ja elinikäisen harrastamisen jatkuvuutta tuetaan laadukkaasti opetuksen sekä kulttuurillisten elämysten, kuten taidenäyttelyiden, konserttien ja tapahtumien kautta. Opetuksessa tehdään yhteistyötä paikkakunnan taideoppilaitosten, kunnan, seurakunnan, koulujen sekä muiden tahojen kanssa. Paikallisia taiteilijoita ja taidepedagogeja otetaan mukaan taidekoulujen toimintaan mahdollisuuksien mukaan.

Opetuksen tavoitteena on ohjata oppilasta keskittyneeseen, määrätietoiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä rakentavaan toimintaan sekä yksilönä että ryhmässä. Oppilaan kehittymistä tuetaan hänen omista lähtökohdistaan siten, että jokaisella on mahdollisuus lähestyä taiteen tekemistä ja tulkitsemista persoonallisesti halujen, taitojen, uteliaisuuden ja uskalluksen kautta. Jokainen oppilas on ainutkertainen yksilö ja vaikuttaa aktiivisesti elämäänsä.

1.2 Arvot ja oppimiskäsitys

Opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen ymmärretään yksilölliseksi ja yhteisölliseksi taitojen ja tietojen rakennusprosessiksi, jonka kautta syntyy sosiaalinen ja kulttuurinen kestävä tulevaisuus. Taiteen oppiminen on pitkäjänteinen ja kokonaisvaltainen prosessi. Opiskelu on tavoitteellista, jossa opiskellaan itsenäisesti, opettajan ohjauksessa sekä ryhmäopetuksessa. Opettajalla on keskeinen merkitys sekä oppilaan opiskelutaitojen että opiskeluympäristön kehittämisessä sellaiseksi, että erilaisten opiskelijoiden edistyminen on mahdollista. Taiteen opetuksessa tulee ottaa huomioon, että tietojen ja taitojen sekä syvällisen ymmärryksen saavuttaminen tapahtuu vähitellen ja vaatii aikaa. Opetuksessa pyritään tarjoamaan moniaistillisia työtapoja sekä taiteidenvälisyyttä.

Opetus tukee oppilaiden ihmisenä kasvamista ajattelun taitoja ja luovuutta kehittämällä. Jokainen oppilas on ainutlaatuinen ja arvokas yksilö, jonka oppimispolkua tuetaan ammatillisen osaamisen kautta monipuolisesti. Oppilaiden on mahdollista edetä opinnoissaan yksilöllisesti, mikä edistää yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumista.

Oppilas on itse aktiivinen toimija, joka asettaa yhdessä opettajan kanssa tavoitteita sekä tutkii oppimisprosessia saamansa kannustavan ohjauksen kautta.

Opetussuunnitelmaa täydentää Nurmijärven Opiston yhdenvertaisuus - ja tasa-arvosuunnitelma, joka ohjaa toiminnan suunnittelua ja toteutusta.

1.3 Yleisen oppimäärän yhteiset tavoitteet

Taiteen perusopetusta annetaan Nurmijärven Opistossa elinikäisen ja jatkuvan oppimisen periaatteen mukaisesti. Oppilaiden elinikäisen taidesuhteen syntyminen ja kulttuurisen osallisuuden edistäminen ovat toiminnan keskiössä. Oppilaita ohjataan löytämään omat taidepolkunsaa. Taiteen mahdollisuuksia avataan opetuksessa sekä oppimisen ilon että monipuolisen tekemisen kautta. Monilukutaidon ohjaaminen tukee oppilaiden ajattelun ja soveltamisen kehittymistä. Taiteen perusopetus on tavoitteellista, tasolta toiselle etenevää opetusta.

Kestävän kehityksen periaatteet läpäisevät kaikki toiminnan tasot. Nurmijärven Opisto on Kestävän kehityksen sertifioitu oppilaitos (OKKA/2020), mikä näkyy toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa. Toiminnan tulee tähdätä ekologisesti ja taloudellisesti sekä kulttuurisesti ja sosiaalisesti kestäviin toteutuksiin.

Osaamisen tunnistamisen prosessit kuvataan taidealakohtaisissa sisällöissä tarkemmin. Yleisen oppimäärän päättösuoritukset viedään kansalliseen Koski-tietovarantojärjestelmään, kun lakimuutos sen mahdollistaa.

Nurmijärven kuvataidekoulun osiossa on määritelty tarkemmin toiminta-ajatusta, arvoja ja opetuksen toteuttamista kuvataiteen näkökulmasta.

Nurmijärven käsityökoulun osiossa on kerrottu käsityökoulun toiminnan muodoista ja tavoitteista.

2 OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

2.1 Oppimisympäristöt ja työtavat

Opetuksessa otetaan huomioon, että oppiminen on seurausta oppilaan omasta toiminnasta; oppilaan aktiivista roolia korostavasta oppimiskäsityksestä seuraa, että opiskeluympäristön tulee antaa oppilaille mahdollisuus asettaa omat tavoitteensa, oppia työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa sekä löytää itselleen sopivia työskentelytapoja tutkivan oppimisen ja toiminnallisen lähestymistavan kautta. Työtapojen tulee ohjata oppilasta arvostamaan kaikkien ryhmän jäsenten työskentelyä ja työn tuloksia. Fyysiset oppimisympäristöt järjestetään mahdollisimman laadukkaiksi ja turvallisiksi. Yhteistyöhankkeet ja ulkopuoliset oppimisympäristöt rikastuttavat toimintaa ja taiteidenvälisyyttä.

Tavoitteena on, että oppilaitoksessa vallitsee avoin, rohkaiseva ja myönteinen ilmapiiri. Hyvä opiskeluympäristö mahdollistaa oppilaan vuorovaikutustaitojen, aloittekyvyn ja pitkäjänteisyyden kehittymisen. Se myös kannustaa oppilaan aktiivisuutta, luovuutta, itsenäistä ajattelua ja oppimismotivaatiota ja mahdollistaa turvallisen kasvun ja kehityksen. Onnistumisen kokemukset kasvattavat oppilaan uskoa omaan kykyihinsä. Opiskeluympäristön tulee olla sellainen, että oppilaalla on mahdollisuus kykyjensä ja ilmaisunsa tavoitteelliseen, monipuoliseen kehittämiseen.

Taiteidenvälisyys rikastuttaa opetussisältöjä ja laajentaa oppilaiden mahdollisuuksia valita opintopolulle heitä itseään kiinnostavia taideopintoja. Taidekoulujen opetustarjonnasta on mahdollisuus valita opintokokonaisuuksia yli rajojen. Projektit ja hankkeet vahvistavat taiteidenvälistä toimintaa.

Opetusta voidaan toteuttaa tarpeen mukaan lähiopetuksen rinnalla etäyhteydellä tai hybridiopetuksena. Verkkoalustoja käytetään opetuksen tukena tehtävien suorittamiseen sekä tietomateriaalin jakamiseen.

2.2 Toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri tulee näkyväksi kaikessa toiminnassa ja vaikuttaa oppilaan kokemukseen osallisuudesta ja opetuksen laadusta. Yhteinen toimintakulttuuri edistää taiteen perusopetuksen tehtävän, arvoperustan ja oppimiskäsityksen mukaisen opetuksen toteuttamista. Toimintakulttuuri tukee onnistumisen ja positiivisten elämysten kokemuksia. Epäonnistuminen nähdään voimavarana ja mahdollisuutena kehittyä.

Taiteen perusopetuksessa on tavoitteena luoda oppimista ja kestäväää hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria, mikä edellyttää aitoa kohtaamista sekä välittävää ja kunnioittavaa vuorovaikutusta. Lähtökohtana on yhteisön jäsenten kokemus osallisuudesta, joka syntyy yhdessä toimimisesta ja kaikkien ottamisesta mukaan toimintaan. Taiteen tekemisessä korostetaan kestävään kehityksen periaatteita sekä turvallista ympäristöä niin fyysisesti kuin psyykkisesti.

Toimintakulttuuria kehitetään johtamalla osaamisen kehittämistä ja monipuolista pedagogista ymmärrystä oppilaitoksessa. Toimintakulttuurin kehittäminen tarkoittaa jatkuvaa pedagogiikan ja taiteenalan osaamisen kehittämistä. Rakentavaa vuorovaikutusta korostetaan myös oppilaitoksen ja kodin välisessä yhteistyössä.

Toimintakulttuuria vahvistaa Nurmijärven Opiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, jota päivitetään tarvittaessa.

3 OPINTOJEN LAAJUUS, RAKENNE JA YKSILÖLLISTÄMINEN

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän laskennallinen laajuus on kaikilla kolmella taidealalla 500 tuntia, josta taidealakohtaisten yhteisten opintojen laskennallinen laajuus on 300 tuntia ja teemaopintojen 200 tuntia. Laskennallisen laajuuden tunti on 45 minuuttia. Yhteisten ja teemaopintojen opintokokonaisuudet, sisällöt ja tavoitteet sekä laskennalliset laajuudet on selvitetty taidealakohtaisesti tässä opetussuunnitelmassa.

Yhteisiä opintoja edeltää varhaisiän tai valmentavan kasvatuksen osuus taidealasta riippuen. Näiden opintojen laajuus ja sisältö on kuvattu taidealakohtaisesti. Nämä opinnot eivät sisälly 500 tuntiin.

Aiemmin hankittujen taitojen hyväksilukeminen osana oppimäärää on kuvattu tässä opetussuunnitelmassa kohdassa 5 (oppimisen arviointi).

Yksilöllisen tuen tarpeessa olevien oppilaiden kohdalla voidaan tehdä tätä opetussuunnitelmaa mukaileva henkilökohtainen opetussuunnitelma oppilaan erityistarpeet huomioiden. Musiikin taiteen perusopetuksessa on erikseen määritelty sisällöt erityisryhmiin kuuluvien oppilaiden musiikinopetuksesta.

Rytmimusiikissa & laulussa, kuvataiteessa ja käsityössä voidaan antaa opetusta myös aikuisille.

4 OPPILAAKSI OTTAMINEN

Oppilaaksi ottaminen tapahtuu ilmoittautumisperiaatteella. Ilmoittautuminen on sitova ja jatkuu lukuvuodelta toiselle siirryttäessä, ellei toisin ilmoiteta. Oppilaaksi voi ilmoittautua myös kesken lukuvuoden.

5 OPPIMISEN ARVIOINTI JA OPINTOJEN HYVÄKSILUKEMINEN

Oppilaan edistymistä arvioidaan opetuksessa sanallisesti koko opintojen ajan. Arviointi kohdistuu oppimisprosessiin, ei oppilaan henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Opettajat antavat huoltajille tietoa oppilaan vuoden aikana saavuttamista oppimistuloksista sekä edistymisestä. Arviointi on kiinteä osa opetusta ja se syventää ymmärrystä opintojen merkityksestä oppilaalle. Taidealakohtaisissa kuvauksissa on määritelty arvioinnin perusteet, arviointikohteet sekä toimintatapoja, joilla arviointia voidaan tehdä.

Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suorittamansa taiteen perusopetuksen opinnot tai muutoin hankittu osaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi. Osaamisen tunnustaminen tehdään perustuen selvityksiin oppilaan opinnoista tai näyttöihin osaamisesta sekä suhteessa kunkin hyväksiluettavan opintokokonaisuuden tavoitteisiin ja sisältöihin. Kuvataide-, käsityö- ja musiikkikoulussa hyväksiluetaan oppilaan aikaisempia opintoja tapauskohtaisesti. Kuitenkin niin, että kyseisen taiteenalan opinnot hyväksytään kokonaisuudessaan, kuitenkin enintään 30% koko oppimäärän laajuudesta. Muun taiteenalan opinnot hyväksytään, mikäli opintokokonaisuuksien sisällölliset tavoitteet täyttyvät.

6 TODISTUKSET

Opintorekisteriotteen perusteella oppilaalle annetaan todistus hänen taiteen yleisen oppimäärän mukaisista opinnoistaan.

Oppilaalle annetaan taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus opintorekisteriotteen perusteella sen jälkeen, kun hän on suorittanut sekä yleisen oppimäärän yhteiset opinnot että teemaopinnot. Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus sisältää seuraavat asiat:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- taiteenala
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika vuosina
- oppilaan suorittamat yleisen oppimäärän yhteiset opinnot –kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- oppilaan suorittamat yleisen oppimäärän teemaopinnot

- kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- kunnan omalla päätöksellään järjestämässä taiteen perusopetuksessa todistukseen merkitään taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman hyväksymispäivämäärä
- jos kunta tai asianomaisen ministeriön myöntämän taiteen perusopetuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä hankkii taiteen perusopetuksesta annetussa laissa tarkoitetut palvelut julkiselta tai yksityiseltä yhteisöltä tai säätiöltä, merkitään yhteisön tai säätiön tämän sopimuksen perusteella antaman taiteen perusopetuksen todistukseen sopimuksen päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin kunta tai asianomaisen ministeriön myöntämän taiteen perusopetuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman
- merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti.

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus voi sisältää liitteitä, kuten oppilaan koko opiskeluajan kertymätodistuksen.

7 YHTEISTYÖ

Yhteistyö oppilaitoksen ja kodin välillä tukee oppilaan pitkäjänteistä opiskelua. Säännöllisten opetustuntien lisäksi voidaan järjestää tapahtumia, retkiä, vierailuja jne. yhteistyössä huoltajien kanssa. Huoltajat ovat avainasemassa arvioitaessa oppilaitoksen toimintaprosesseja ja laadullisia elementtejä.

Musiikki-, käsityö- ja kuvataidekoulu voivat järjestää taiteen perusopetuksen yhteydessä myös muuta taiteen edistämiseen liittyvää toimintaa, tapahtumia ja antaa taiteen perusopetuksen kaltaista opetusta. Taide-, kulttuuri- ja opetusalan paikallisia yhteistyökumppaneita ovat muut oppilaitokset, Nurmijärven koulut, Nurmijärven taideyhdistys ry., Taidekieppi, ammattimuusikoiden yhteisöt, muut kolmannen sektorin toimijat sekä Nurmijärven seurakunta. Muita yhteistyötahoja ovat Nurmijärven kirjasto- ja kulttuuripalvelut, Nurmijärven koulutuspalvelut sekä valtakunnallisella tasolla vastaavat taiteen perusopetuksen oppilaitokset, kansalaisopistot sekä taideoppilaitosten liitot.

Taiteidenvälisyyttä pyritään kehittämään ja lisäämään osana opetustarjontaa muun muassa opiston sisällä. Yhteistyötä lisätään eri taidealojen välillä pedagogisia rajaitoja madaltamalla. Taiteen perusopetuksen sisältöjä voidaan tarkastella vuosittain ja toimintaa kehitetään tarpeen mukaan siten, että ne vastaavat kulloinkin toimintaympäristöltään ja tavoitteiltaan mahdollisimman monipuolisesti yhteistyön tuomiin uusiin avauksiin.

Musiikissa, käsityössä ja kuvataiteessa on merkityksellistä, että taidetta tuotetaan ja teoksia jaetaan yhdessä yleisön kanssa. Konsertit ja näyttelyt ovat kiinteä osa toimintaa ja niitä järjestetään säännöllisesti osana opetusjärjestelyjä. Tapahtumia voidaan järjestää sekä pienimuotoisesti että kattavammilla resursseilla. Toiminnassa huomioidaan aina, että toteutus on mahdollisimman laadukas ja lisää siten arvoa sekä oppilaiden että yleisön näkökulmasta.

JUKOLAN MUSIIKKIKOULUN TAITEEN PERUSOPETUKSEN YLEISEN OPPIMÄÄRÄN OPETUSSUUNNITELMA

RYTMIMUSIIKKI JA LAULU

SISÄLLYS

MUSIIKKI	9
8 VALMENTAVA MUSIIKKIKASVATUS	9
9 MUSIIKIN YHTEISET OPINNOT	10
9.1 Laulaminen tai soittaminen	
9.1.1 Yksinlaulu tai rytmimusiikin laulu	11
9.1.2 Rytmimusiikin soittimet piano, kitara (sähkökitara ja/tai akustinen kitara), sähköbasso ja harmonikka	12
9.1.3 Rytmimusiikin rummut	13
9.1.4 Rytmimusiikin saksofoni	14
9.1.5 Laulamisen ja soittamisen opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus lukuvuodelle	15
9.2 Musiikin perusteet A	15
9.3 Yhteismusisointi A	16
9.4 Erityisryhmiin kuuluvien oppilaiden musiikinopetus	17
10 MUSIIKIN TEEMAOPINNOT	19
10.1 Laulaminen tai soittaminen	20
10.2 Musiikin perusteet B	21
10.3 Yhteismusisointi B	21
10.4 Taidekurssit	23
10.5 Erityisryhmiin kuuluvien oppilaiden musiikinopetus	23
11 AIKUISTEN MUSIIKIN OPETUS	24
12 TYÖTAVAT MUSIIKIN OPETUKSESSA	24
13 OPPIMISEN ARVIOINTI MUSIIKIN OPETUKSESSA	25

MUSIIKKI

Musiikin yleisen oppimäärän taiteen perusopetuksen tehtävänä on luoda edellytykset hyvän musiikkisuhteen syntymiselle ja musiikin elämänikäiselle harrastamiselle. Tavoitteena on tukea oppilaan omaehtoista musiikin harrastamista. Opiskelussa korostuvat musiikin harrastamisen ja yhteismusisoinnin ilo sekä oppilaan vapaus toteuttaa itseään oman musiikin tekemisen ja kokemisen kautta. Oppilasta kannustetaan esteettisen ja luovan ajattelun sekä sosiaalisten taitojen kehittämiseen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaan lähtökohdat ja kiinnostuksen kohteet sekä tuetaan oppilaiden myönteisen minäkuvan ja terveen itsetunnon kehittymistä. Opintojen edetessä oppilas oppii tunnistamaan musiikilliset vahvuutensa ja löytää omat tapansa musiikin harrastamiseen. Oma musiikkiharrastus asettuu osaksi elävää ja toimivaa musiikki-kulttuuria sekä koko taiteiden kenttää. (OPH-2069-2017, 2017:11a)

8 VALMENTAVA MUSIIKKIKASVATUS

Valmentavan musiikkikasvatuksen tavoitteena on lapsen luovuuden, musiikillisten valmiuksien ja itsetunnon kehittäminen. Myönteiset musiikilliset elämykset muodostavat pohjan hyvälle musiikkisuhteelle ja myöhemmille musiikkiopinnoille. Leikinomaisella toiminnalla edistetään lapsen ryhmässä toimimisen taitoja ja oppimisvalmiuksia. Kokemuksia ja elämyksiä vahvistetaan ottamalla toiminnassa huomioon oppimisen moniaistisuus ja muiden taiteenalojen tarjoamat mahdollisuudet.

Nurmijärven Opiston opetukseen sisältyy valmennusta lauluun ja rytmimusiikin soittimiin. Opetus on suunnattu alakoululaisille, joilla on mahdollisuus osallistua PopCorn-bändikoulun tai ryhmäopetuksena tapahtuvaan laulunopetukseen. Opetus kestää yhden lukuvuoden ja sen tarkoituksena on ohjata oppilasta taiteen perusopetukseen. Valmennuksen jälkeen oppilas voi aloittaa taiteen perusopetuksessa osallistumalla yksilöopetukseen ja/tai jatkaen PopCorn-bändikoulussa. Laulunopiskelu katsotaan alkavaksi taiteen perusopetuksessa oppilaan siirtyessä yksilötunneille.

Opetuksen tavoitteena on

- tutustuttaa oppilasta rytmimusiikin soittimiin ja lauluun
- valmentaa oppilasta yksilöopetukseen
- ohjata oppilasta toimimaan ryhmässä
- antaa oppilaalle valmiuksia esiintymiseen
- ohjata oppilasta kuuntelemaan yhtyeen jäsenten musisointia ja omaa osuuttaan siinä

Opetuksen sisältönä on

- yhteismusisoinnin perustaitojen harjoittelu ja musiikin hahmotuskyvyn kehittäminen
- esiintyminen konserteissa

9 MUSIIKIN YHTEISET OPINNOT

Yleisen oppimäärän yhteisten opintojen tarkoituksena on laulamisen tai soittamisen perustaitojen kehittäminen. Tämä antaa pohjan yhteismusisoinnille ja luo mahdollisuuden siinä tarvittavien taitojen kehittymiselle. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden vahvuudet, lähtökohdat ja kiinnostuksen kohteet.

Musiikin yhteisten opintojen opintokokonaisuuksia ovat yksilöopinnot (soittaminen tai laulaminen), musiikin perusteet A sekä yhteismusisointi A. Erityisryhmiin kuuluvien oppilaiden musiikinopetuksessa yhteiset opintokokonaisuudet ovat yhtyesoitto ja yhteislaulu.

Opintokokonaisuudet on jaoteltu niin, että yksinlaulu tai rytmimusiikin laulu muodostavat yhteiset tavoitteet ja sisällöt. Rytmimusiikin pianolla, kitaralla, sähköbassolla ja harmonikalla ovat yhteiset tavoitteet ja sisällöt. Rytmimusiikin rummuilla ja saksofonilla ovat omat tavoitteet ja sisällöt.

**JUKOLAN MUSIIKKIKOULUN
YHTEISET OPINNOT
300 TUNTIA**

Opintokokonaisuus	Tuntimäärä	Vuorokausi
Yhteismusisointi A	52 tuntia	2 vuotta
Laulaminen tai soittaminen (yksilötunnit)	176 tuntia	4 vuotta
Musiikin perusteet A	72 tuntia	2 vuotta
Kokonaisuuksien yhteensä	300 tuntia	6 vuotta

JUKOLAN MUSIIKKIKOULU
NURMIJÄRVI

9.1 Laulaminen tai soittaminen

9.1.1 Yksinlaulu tai rytmimusiikin laulu

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta terveelliseen äänenkäyttöön
- ohjata oppilaan äänen muodostusta, hengitystekniikkaa ja artikulointia
- tutustua monipuoliseen lauluohjelmistoon
- ohjata oppilasta säännölliseen, itsenäiseen ja monipuoliseen harjoitteluun
- ohjata oppilasta ymmärtämään musiikin perusteiden merkitys laulunopiskelussa
- ohjata oppilasta musiikkiteknologian käyttöön

Esittämisen ja ilmaisemisen tavoitteena on

- antaa oppilaalle valmiuksia esiintymiskäyttäytymiseen
- ohjata oppilasta yhteismusisointiin ja sitä kautta oppimaan laulua osana musiikillista kokonaisuutta
- antaa oppilaalle valmiuksia fraseeraukseen sekä teknisiin ja ilmaisullisiin taitoihin
- rohkaista oppilasta improvisoimaan ja tuottamaan omia musiikillisia ideoita

Kuuntelemisen ja musiikin hahmottamisen tavoitteena on

- antaa oppilaalle taitoja laulujen oppimiseen nuoteista ja kuuntelemalla
- antaa oppilaalle mahdollisuus muiden laulajien kohtaamiseen ja kuuntelemiseen
- kannustaa oppilasta kuuntelemaan musiikkia monipuolisesti

Taiteidenvälisen osaamisen tavoitteena on

- tarjota oppilaalle Nurmijärven Opiston taidekursseja ja sitä kautta antaa oppilaalle mahdollisuus tutustua toisen taiteenalan ilmaisukeinoihin

Opetuksen sisältönä on

- laulamisen perustaitojen harjoittelu ja musiikin hahmotuskyvyn kehittäminen
- tutustuminen laajaan ohjelmistoon, joka edustaa eri tyylejä ja aikakausia
- prima vista -laulu
- tutustuminen muihin taiteenaloihin

9.1.2 Rytmimusiikin soittimet piano, kitara (sähkökitara ja/tai akustinen kitara), sähköbasso ja harmonikka

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilaan teknistä ja rytmistä kehittymistä
- ohjata oppilaan harmoniataajun kehittymistä
- tutustua rytmimusiikkiin monipuolisesti
- ohjata oppilasta säännölliseen, itsenäiseen ja monipuoliseen harjoitteluun
- ohjata oppilasta ymmärtämään musiikin perusteiden merkitys soitonopiskelussa
- ohjata oppilasta musiikkiteknologian käyttöön

Esittämisen ja ilmaisemisen tavoitteena on

- antaa oppilaalle valmiuksia esiintymiskäyttäytymiseen
- ohjata oppilasta yhteismusisointiin ja sitä kautta oppimaan komppaamista ja melodiasoittoa osana musiikillista kokonaisuutta
- rohkaista oppilasta improvisoimaan ja tuottamaan omia musiikillisia ideoita
- antaa oppilaalle mahdollisuus muiden soittajien kohtaamiseen ja kuuntelemiseen

Kuuntelemisen ja musiikin hahmottamisen tavoitteena on

- oppia soittamaan nuoteista ja korvakuulolta
- kannustaa oppilasta kuuntelemaan musiikkia monipuolisesti

Taiteidenvälisen osaamisen tavoitteena on

- tarjota oppilaalle Nurmijärven Opiston taidekursseja ja sitä kautta antaa oppilaalle mahdollisuus tutustua toisen taiteenalan ilmaisukeinoihin

Opetuksen sisältönä on

- soittamisen perustaitojen harjoittelu ja musiikin hahmotuskyvyn kehittäminen
- eri tyylejä ja aikakausia edustavien kappaleiden ja harjoitusten soittaminen
- säestäminen
- asteikkojen soittaminen
- sointujen soittaminen
- improvisointi
- prima vista -soitto
- tutustuminen muihin taiteenaloihin

9.1.3 Rytmimusiikin rummut

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilaan teknistä ja rytmistä kehittymistä
- tutustua rytmimusiikkiin monipuolisesti
- ohjata oppilasta säännölliseen, itsenäiseen ja monipuoliseen harjoitteluun
- ohjata oppilasta ymmärtämään musiikin perusteiden merkitys soitonopiskelussa
- ohjata oppilasta musiikkiteknologian käyttöön

Esittämisen ja ilmaisemisen tavoitteena on

- antaa oppilaalle valmiuksia yhdessä esiintymiseen
- ohjata oppilasta yhteismusisointiin ja sitä kautta oppimaan rumpujen soittoa osana musiikillista kokonaisuutta
- rohkaista oppilasta improvisoimaan ja tuottamaan omia musiikillisia ideoita

Kuuntelemisen ja musiikin hahmottamisen tavoitteena on

- oppia soittamaan nuoteista ja korvakuulolta
- antaa oppilaalle mahdollisuus muiden soittajien kohtaamiseen ja kuuntelemiseen
- kannustaa oppilasta kuuntelemaan musiikkia monipuolisesti

Taiteidenvälisen osaamisen tavoitteena on

- tarjota oppilaalle Nurmijärven Opiston taidekursseja ja sitä kautta antaa oppilaalle mahdollisuus tutustua toisen taiteenalan ilmaisukeinoihin

Opetuksen sisältönä on

- rumpujensoiton perustaitojen harjoittelu ja musiikin hahmotuskyvyn kehittäminen
- kapulaotteet: perinteinen ja vastakkainen
- eri tyylejä ja aikakausia edustavien kappaleiden ja harjoitusten soittaminen
- perusharjoitukset ns. pyramidit eri tahtilajeissa
- 26 perusrudimenttia (N.A.R.D., The National Association Of Rudimental Drummers), synkopointiharjoitukset ja rumpukompit
- prima vista -soitto
- tutustuminen muihin lyömäsoittimiin
- tutustuminen muihin taiteenaloihin

9.1.4 Rytmimusiikin saksofoni

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilaan teknistä ja rytmistä kehittymistä
- tutustua rytmimusiikkiin monipuolisesti
- ohjata oppilasta säännölliseen, itsenäiseen ja monipuoliseen harjoitteluun
- ohjata oppilasta ymmärtämään musiikin perusteiden merkitys soitonopiskelussa
- ohjata oppilasta musiikkiteknologian käyttöön

Esittämisen ja ilmaisemisen tavoitteena on

- antaa oppilaalle valmiuksia esiintymiskäyttäytymiseen
- antaa oppilaalle valmiuksia fraseeraukseen sekä teknisiin ja rytmisiin perustaitoihin
- ohjata oppilasta yhteismusisointiin ja sitä kautta oppimaan soittamaan saksofonia osana musiikillista kokonaisuutta
- rohkaista oppilasta improvisoimaan ja tuottamaan omia musiikillisia ideoita

Kuuntelemisen ja musiikin hahmottamisen tavoitteena on

- oppia soittamaan nuoteista ja korvakuulolta
- antaa oppilaalle mahdollisuus muiden soittajien kohtaamiseen ja kuuntelemiseen
- kannustaa oppilasta kuuntelemaan musiikkia monipuolisesti

Taideidenvälisen osaamisen tavoitteena on

- tarjota oppilaalle Nurmijärven Opiston taidekursseja ja sitä kautta antaa oppilaalle mahdollisuus tutustua toisen taiteenalan ilmaisukeinoihin

Opetuksen sisältönä on

- perustaitojen harjoittelu ja musiikin hahmotuskyvyn kehittäminen
- eri tyylejä ja aikakausia edustavien kappaleiden ja harjoitusten soittaminen
- asteikkojen soittaminen
- prima vista -soitto
- transponointiharjoitusten soittaminen
- improvisointi
- tutustuminen muihin taiteenaloihin

9.1.5 Laulamisen ja soittamisen opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus lukuvuodelle

Yksilöopetus ja esiintymiset	20
Harjoittelu	24
Yhteensä	44

Opintojen (176 oppituntia) kesto 4 vuotta
(laajuuden laskennallisena perusteena on käytetty 45 minuutin pituisia oppitunteja)

9.2 Musiikin perusteet A

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta ymmärtämään miten kuultu, luettu ja esitetty musiikki yhdistyvät samaksi asiaksi
- antaa oppilaalle mahdollisuus tutustua musiikin tyyllilajeihin
- ohjata oppilasta oppimaan notaatioita siten, että hän hahmottaa nuottiarvoja, tahtilajeja, asteikkoja, sävellajeja ja kolmisointuja

Opetuksen sisältönä on

- musiikin lukeminen, laulaminen/lausuminen, kuuntelu ja kirjoittaminen
- rytmiin liittyvien perusasioiden kuten sykkeen, aika-arvojen ja tahtilajien opiskelu
- notaation perusteet käsittäen rakenteita ja keskeistä sanastoa
- melodian liittyvien perusasioiden kuten asteikkojen, oktaavialojen ja sävellajien opiskelu
- harmoniaan liittyvien perusasioiden kuten intervallien, kolmisointujen ja pää- ja sivutehojen opiskelu

Opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus lukuvuodelle

Musiikin perusteet A1 (1. vuosi)	32
Musiikin perusteet A2 (2. vuosi)	40
Yhteensä	72

Opintojen (72 oppituntia) kesto 2 vuotta
(laajuuden laskennallisena perusteena on käytetty 45 minuutin pituisia oppitunteja)

9.3 Yhteismusisointi A

Jukolan musiikkikoulussa oppilas voi osallistua yhteismusisointiin Bändikoulussa ja PopCorn-bändikoulussa. Huomioitavaa, että oppilaan aloittaessa opinnot PopCorn-bändikoulussa, ensimmäinen vuosi on valmentavaa opiskelua, eikä näin ollen vielä taiteen perusopetusta. Taiteen perusopetuksen oppilaalle Nurmijärven Opisto tarjoaa yhteismusisoinnin kursseja. Yhteismusisointia voi opiskella myös kuoroissa ja laulu-yhtyeissä. Laulajat voivat toteuttaa yhteismusisointia säästyksen sopivien instrumenttien kanssa.

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata yhteismusisoinnissa oppilaan soitin- ja lauluopinnoissa opittujen taitojen kehittymistä
- ohjata oppilasta toimimaan ryhmässä
- laulussa ohjata oppilaan stemmalaulua osana kuoroa tai laulu-yhtyettä
- tutustua rytmimusiikkiin monipuolisesti
- ohjata oppilasta musiikkiteknologian käyttöön

Esittämisen ja ilmaisemisen tavoitteena on

- antaa oppilaalle valmiuksia esiintymiskäyttäytymiseen
- ohjata oppilaan komppaamista ja melodiasoittoa osana yhtyettä
- rohkaista oppilasta improvisoimaan, sovittamaan, säveltämään ja tuottamaan muita musiikillisia ideoita
- antaa oppilaalle mahdollisuus muiden soittajien ja laulajien kohtaamiseen ja kuuntelemiseen

Kuuntelemisen ja musiikin hahmottamisen tavoitteena on

- oppia soittamaan nuoteista, korvakuulolta ja ulkoa
- ohjata oppilasta kuuntelemaan yhtyeen jäsenten soittoa ja omaa osuuttaan siinä

Opetuksen sisältönä on

- yhteismusisoinnin perustaitojen harjoittelu ja musiikin hahmotuskyvyn kehittäminen
- tutustua eri tyylien ja aikakausien musiikkiin musisoiden ja kuunnellen
- oman soittamisen ja laulamisen tallentaminen
- esiintyminen konserteissa tai muissa vastaavissa tilaisuuksissa
- tuottaa omaa musiikkia sovittaen, improvisoiden ja/tai säveltäen

Opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus lukuvuodelle

Yhtyesoiton harjoitukset	24
Esiintymiset	2
Yhteensä	26

Opintojen (52 oppituntia) kesto 2 vuotta
(laajuuden laskennallisena perusteena on käytetty 45 minuutin pituisia oppitunteja)

9.4 Erityisryhmiin kuuluvien oppilaiden musiikinopetus

Vuodesta 2015 Nurmijärven Opistossa on annettu erityisryhmiin kuuluville oppilaille musiikinopetusta. Syksystä 2018 lähtien tämä musiikinopetus on osa Jukolan musiikkikoulun toimintaa ja on taiteen perusopetusta, kohderyhmänä kehitysvammaiset lapset, nuoret ja aikuiset. Opintokokonaisuudet ovat yhteismusisointi ja yhteislaulu. Opetuksessa huomioidaan oppilaan vammaisuus, sairaus tai muu näihin verrattavissa oleva syy. Opetussuunnitelman tavoitteita yksilöllistetään vastaamaan oppilaan edellytyksiä.

Opetuksen tavoitteena on

- antaa oppilaalle kokemuksia soittamisesta painottuen yhteissoittoon
- antaa oppilaalle mahdollisuus hankkia valmiuksia yksilötunteja varten
- ohjata oppilasta keskittyneeseen, määrätietoiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä rakentavaan toimintaan ryhmässä musisoiden

Esittämisen ja ilmaisemisen tavoitteena on

- luoda perustaa oppilaan emotionaalille, esteettiselle ja eettiselle kasvulle
- antaa oppilaalle valmiuksia esiintymiskäyttäytymiseen
- ohjata oppilaan komppaamista osana yhtyettä
- rohkaista oppilasta improvisoimaan ja tuottamaan muita musiikillisia ideoita
- antaa oppilaalle mahdollisuuden muiden soittajien ja laulajien kohtaamiseen ja kuuntelemiseen

Kuuntelemisen ja musiikin hahmottamisen tavoitteena on

- oppia soittamaan kuvionuoteista
- ohjata oppilasta soittamaan yhteisessä sykkeessä

Opetuksen sisältönä on

- rytmiharjoituksia, soittamista kuvionuoteista, kuuntelua, laulamista ja oman musiikin luomisprosessiin osallistumista
- oman pääsoittimen harjoittelu ryhmässä
- tutustuminen muihin bändin soittimiin
- tutustuminen eri tyylien ja aikakausien musiikkiin musisoiden ja kuunnellen
- oman soittamisen ja laulamisen tallentaminen
- omien laulun sanojen tuottaminen
- esiintyminen
- tutustuminen muihin taiteenaloihin

Opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus

Yhtyesoitto ja esiintymiset	40
Yhteislaulu	20
Yhteensä	60

Opintojen (300 oppituntia) kesto 5 vuotta
(laajuuden laskennallisena perusteena on käytetty 45 minuutin pituisia oppitunteja)

10 MUSIIKIN TEEMAOPINNOT

Teemaopintojen tarkoituksena on yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen kehittäminen. Opintokokonaisuudet ovat soittimen tai laulun yksilötunnit, yhteismusisointi B, musiikinperusteet B ja Nurmijärven Opiston taidekurssit. Tavoitteena on, että oppilas löytää opintojen aikana omat vahvuutensa ja kiinnostuksen kohteensa.

**JUKOLAN MUSIIKKIKOULUN
TEEMAOPINNOT
VALITAAN 200 TUNTIA**

Kurssin nimi	Tuntia	Vuotta
LAULAMINEN TAI SOITTAMINEN (YKSILÖTUNNIT)	100 tuntia	2 vuotta
YHTEIS-MUSISOINTI B	100 tuntia	2 vuotta
TAIDEKURSSIT	50 tuntia	
MUSIIKIN PERUSTEET B	100 tuntia	2 vuotta

**JUKOLAN MUSIIKKIKOULU
NURMIJÄRVI**

10.1 Laulaminen tai soittaminen

Tavoitteet

Yhteisissä opinnoissa on kirjattu soitin- ja lauluopintojen soitinkohtaiset tavoitteet ja sisällöt. Teemaopinnoissa jatkuu yhteisissä opinnoissa mainittujen tavoitteiden mukainen opiskelu. Opinnoissa korostetaan, että tavoitteita asetetaan oppilaan opintojen oman kiinnostuksensa mukaisesti. Jotta opetus olisi tarkoituksenmukaista, on huolehdittava siitä, että oppilas ymmärtää harjoittelun merkityksen ja saa siihen tukea.

Esittämisen ja ilmaisemisen tavoitteet

Musiikin esittämisellä motivoidaan oppilasta tavoitteiden mukaiseen harjoitteluun. Omien taitojen kehittyessä ohjataan oppilasta kiinnittämään huomiota musiikin tulkintaan ja annetaan valmiuksia improvisointiin, sovittamiseen ja säveltämiseen.

Kuuntelemisen ja musiikin hahmottamisen tavoitteet

Rytmimusiikissa yhtyesoitolla on keskeinen osa, jonka vuoksi oppilasta ohjataan kuuntelemaan omaa ja muiden musisointia osana yhtyeen kokonaisuutta. Musiikkia kuuntelemalla ja siitä keskustelemalla ohjataan oppilasta hahmottamaan ja jäsentämään musiikkia. Kuuntelu tukee oppilaan musisointia.

Taiteidenvälisen osaamisen tavoitteet

Opetuksen tavoitteena on tarjota oppilaalle tilaisuuksia luovaan tekemiseen ja taiteidenväliseen työskentelyyn. Oppilas voi osallistua Nurmijärven Opiston tai muiden paikkakunnalla toimivien taiteenalojen oppilaitosten järjestämiin kursseihin. Taiteiden välisyyttä toteutetaan myös eri taiteiden opiskelijoiden yhteisillä projekteilla.

Keskeiset sisällöt

Teemaopinnot noudattavat yhteisissä opinnoissa mainittuja sisältöjä. Opinnoissa syvennetään musiikin lajien ja muiden taiteenalojen tuntemusta ottaen huomioon oppilaiden kiinnostuksen kohteet.

Laulamisen ja soittamisen opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus lukuvuodelle

Yksilöopetus ja esiintymiset	20
Harjoittelu	30
Yhteensä	50

Opintojen (100 oppituntia) kesto 2 vuotta
(laajuuden laskennallisena perusteena on käytetty 45 minuutin pituisia oppitunteja)

10.2 Musiikin perusteet B

Tavoitteet

Musiikin perusteiden teemaopinnoissa syvennetään yhteisissä opinnoissa opittuja tietoja ja taitoja. Edelleen tavoite painottuu siihen, että oppilas oppii hahmottamaan musiikkia lukien, laulaen/lausuen, kuunnellen ja kirjoittaen. Nuottiarvojen, tahtilajien ja sävellajien käsitettä laajennetaan. Harmonian opiskelu syvenee käsittäen jopa äänenkuljetuksen ja soinnuttamisen perusteita. Tavoitteena on myös, että oppilas oppii musiikkisanastoa laajasti.

Sisältö

Sisällön runko vastaa yhteisiä opintoja mukaan lukien notaation, rytmin, melodian ja harmonian opiskelua. Notaation opiskelu sisältää mm. nuottien palkituksen, korusävelten, komppilappujen ja partituurien kirjoitusta. Musiikkisanastoa kartutetaan lisää. Rytmin opiskelu sisältää laajasti aika-arvoja ja tahtilajeja sisältäen myös swing-fraseerauksen. Melodiassa käydään mm. kvinttiympyrä kokonaan, tutustutaan kaikkiin sävellajeihin, oktaavia laajempiin intervaleihin ja asteikkojen variaatioihin. Harmonian opiskelussa syvennytään muun muassa reaalisoitumerkkeihin, sointujen käännöksiin ja äänenkuljetukseen.

Opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus lukuvuodelle

Musiikin perusteet B1 (1. vuosi)	50
Musiikin perusteet B2 (2. vuosi)	50
Yhteensä	100

Opintojen (100 oppituntia) kesto 2 vuotta

(laajuuden laskennallisena perusteena on käytetty 45 minuutin pituisia oppitunteja)

10.3 Yhteismusisointi B

Erilaisia yhteismusisoinnin ryhmiä on mainittu yhteisissä opinnoissa, ja toiminta näissä ryhmissä soveltuu myös teemaopinnoiksi.

Teemaopinnoiksi soveltuu myös projekti Koulukonserttikiertue Razorblade. Se on yhtye, joka valitsee vuosittain uuden teeman, harjoittelee ohjelmiston, kiertää Nurmijärven kouluja ja järjestää loppukonsertin. Kurssi ei ole kuitenkaan kaikille avoin, vaan sinne valitaan oppilaat kokoonpanon vaatimusten mukaisesti.

Tavoitteet

Opetus jatkuu yhteisissä opinnoissa mainittujen tavoitteiden mukaisesti. Teemaopinnoissa kannustetaan oppilaita omaehtoiseen toimintaan. Oppilasta ohjataan hyödyntämään musiikkiteknologiaa.

Teemaopinnoissa korostetaan, että omia tavoitteitaan asettaessaan oppilas ottaa huomioon omat mutta myös ryhmän kiinnostuksen kohteet. Jotta opetus olisi tarkoituksenmukaista, on edelleen huolehdittava siitä, että oppilas ymmärtää oman ja yhtyeen harjoittelun merkityksen ja saa siihen tukea.

Esittämisen ja ilmaisemisen tavoitteet

Teemaopinnoissa korostetaan esittämisen merkitystä. Omien taitojen kehittyessä ohjataan oppilasta improvisointiin, sovittamiseen, säveltämiseen ja sanoit-tamiseen.

Kuuntelemisen ja musiikin hahmottamisen tavoitteet

Taitojen kehittyessä tavoitteena on ulkoa soittaminen ja luonteva vuorovaikutus muiden soittajien kanssa.

Taideidenvälisen osaamisen tavoitteet

Tavoitteena on tarjota oppilaalle tilaisuuksia luovaan tekemiseen ja taideidenväliseen työskentelyyn. Oppilas voi osallistua Nurmijärven Opiston tai muiden paikkakunnalla toimivien taiteenalojen oppilaitosten järjestämiin kursseihin. Taiteiden välisyyttä toteutetaan myös eri taiteiden opiskelijoiden yhteisillä projekteilla.

Opetuksen sisältönä on

Teemaopinnot noudattavat yhteisissä opinnoissa mainittuja sisältöjä. Yhteismusisointiin pyritään sisällyttämään oppilaiden edellytysten mukaisesti oman musiikin luomista.

Opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus lukuvuodelle

Yhtyesoitto ja esiintymiset	36
Harjoittelu	14
Yhteensä	50

Opintojen (100 oppituntia) kesto 2 vuotta
(laajuuden laskennallisena perusteena on käytetty 45 minuutin pituisia oppitunteja)

10.4 Taidekurssit

Teemaopinnoiksi voi valita vuosittain vaihtuvia Nurmijärven opiston musiikki-, kädentaito-, kuvataide, ilmaisutaito-, kirjallisuus- ja tanssikursseja. Kurssien sopivuus taiteen perusopetukseen sovitaan tapauskohtaisesti. Lukuvuonna 2017-2018 Nurmijärven Opiston opinto-ohjelmassa ja taiteen perusopetukseen soveltuvia kursseja musiikissa olivat mm. Laulunkieli, Rytmitehdas ja Lyriikkapaja. Muiden taiteenalojen kursseja olivat mm. Lasten tekniikkakerho, Taikurikurssi, Nuorten valokuvaus, Nuorten manga, Kesäleiri kuvis, Teatteri Jukola, Kirjoittajakurssi, Sirkuskoulu ja Salsa.

Opintokokonaisuuteen valitaan kursseja, joiden laajuus yhteensä on 50 tuntia (laajuuden laskennallisena perusteena on käytetty 45 minuutin pituisia oppitunteja)

10.5 Erityisryhmiin kuuluvien oppilaiden musiikinopetus

Opetusta annetaan ryhmäopetuksena kehitysvammaisille. Painotus teemaopinnoissakin on yhteismusisoinnissa, mutta sen lisäksi opintoihin kuuluu kuvataidetta ja askartelua.

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle kokemuksia yhteissoitosta ja -laulusta. Kaikessa tekemisessä korostuu, että musisoiminen on sosiaalinen tapahtuma. Musiikin teemaopinnoissa jatkuu yhteisissä opinnoissa mainittujen tavoitteiden mukainen opiskelu. Kuvataiteessa ja askartelussa tavoitteena on kädentaitojen ja keskittymiskyvyn kehittäminen, itsetunnon kohottaminen ja omien kykyjen tiedostamisen lisääminen. Toiminnan tavoitteena on myös vahvistaa kehitysvammaisen kykyä itsenäisiin päätöksiin.

Sisältö

Opetuksen sisältöinä ovat edelleen rytmiharjoitukset, soittaminen kuvionuoteista, kuuntelu, laulaminen ja oman musiikin tai tekstin luomisprosessiin osallistuminen. Yhteismusisoinnissa keskitytään omaan pääsoittimeen. Opetus sisältää esiintymisiä, joiden lisäksi tehdään tutustumiskäyntejä esim. muihin oppilaitoksiin tai käydään konserteissa. Kuvataide ja askartelu sisältävät maalaamista, piirtämistä, muovailua ja askartelua erilaisista materiaaleista.

Opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus

Lukuvuoden tuntimäärä

Yhtyesoitto ja esiintymiset	42
Kuvataide ja askartelu	24
Yhteensä	66

Opintojen (200 oppituntia) kesto 3 vuotta

Lukuvuosien tuntimäärä voi vaihdella 2-4 tuntia. Teemaopinnot katsotaan suoritetuksi, kun oppilas on opiskellut 200 tuntia. Laajuuden laskennallisena perusteena on käytetty 45 minuutin pituisia oppitunteja.

11 AIKUISTEN MUSIIKIN OPETUS

Jukolan musiikkikoulussa aikuiset voivat opiskella taiteen peusopetuksessa lasten ja nuorten lisäksi. Aikuisten opetuksessa noudatetaan musiikin yleisen oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Aikuisten musiikin opetusta järjestettäessä otetaan huomioon aikuisten harrastajien toisistaan poikkeavat musiikilliset valmiudet.

Opetuksessa korostuu opiskelijan oma-aloitteisuus sekä hänen tarpeensa ja kykynsä ohjata omaa oppimistaan. Osallistuminen opiskelun suunnitteluun ja arviointiin ovat onnistuneen opiskelun edellytyksiä. Sosiaalinen vuorovaikutus ja yksilöllisten tarpeiden huomioon ottaminen sekä kannustava ja myönteinen palaute ovat myös aikuisten oppimisessa tärkeitä.

Yksilötuntien lisäksi aikuiset opiskelijat voivat osallistua Nurmijärven Opiston järjestämiin musiikkikursseihin, jotka ovat sisällöltään nimenomaisesti suunnattu aikuisten musiikkikasvatukseen.

12 TYÖTAVAT MUSIIKIN OPETUKSESSA

Työtapojen valinnassa huomioidaan oppilaiden tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Työtapojen valinnassa on huomioitu oppilaan omien taitojen ja tietojen kehittyminen. Työtapoja ovat laulaminen, soittaminen, kuuntelu, liikkuminen, integrointi ja musiikillinen keksintä.

Opiskelu pohjautuu yksilöopetukseen, jota täydentävät pari- tai pienryhmäopetus. Oppilas voi tutustua rytmimusiikin soittimiin ja lauluun myös ryhmäopetuksissa, joita tarjoavat PopCorn-bändikoulu ja ryhmäopetuksena tapahtuva laulunopetus. Jukolan musiikkikoulu toimii Nurmijärven Opistossa, joka antaa mahdollisuuden taiteen perusopetuksen oppilaille osallistumisen suurempiin ryhmäopetuksen muotoihin kuten kuoroihin.

Tavoitteena on, että valitut työtavat ja opiskeluympäristöt sallivat monipuolisen työskentelyn sekä itsenäisesti että yhteistyössä muiden kanssa. Opetustiloina käytetään koulujen luokkia, Nurmijärven Opiston musiikinopetuksen ja muita tiloja. Kaikissa tiloissa on tarkoituksen mukaiset soittimet ja laitteet ja niihin kulkeminen on esteetöntä.

Opetuksessa tähdennetään oman harjoittelun merkitystä, mitä ilman omien taitojen kehittyminen ei voi onnistua. Oppilaita ja oppilaiden vanhempia opastetaan hankkimaan kotiharjoitteluun asianmukaiset soittimet ja laitteet.

Musiikkikasvatuksessa teknologia on olennainen osa. Yksilöopetuksen tavoitteena on, että tietotekniikkaa hyödynnetään materiaalin hankinnassa, opetusta tukevien opetusvideoiden käytössä, musiikin kuuntelussa ja yhteismusisoinnin ja improvisoinnin tukena. Musiikkiteknologiaa vaativassa opetuksessa hyödynnetään Nurmijärvellä toimivien koulujen laitteistoa.

Opetusta voidaan toteuttaa tarpeen vaatiessa etäyhteydellä. Verkkoalustoja käytetään opetuksen tukena tehtävien suorittamiseen sekä tietomateriaalin jakamiseen.

Kontaktiopetuksen lisäksi oppilas voi opiskella itsenäisesti. Esimerkiksi musiikin perusteiden opintoja hän voi täydentää tutustumalla alan kirjallisuuteen, digitaaliseen materiaaliin tai hyödyntäen verkko-opetusta.

13 OPPIMISEN ARVIOINTI MUSIIKIN OPETUKSESSA

Arviointi on keskeinen osa jokaista oppimisprosessia ja opettamista. Se tukee oppilaan musiikkiopintojen edistymistä. Palautteen ja arvioinnin antamisessa kiinnitetään huomiota oppimisprosessiin ja sen aikana tapahtuneisiin muutoksiin. Tavoitteena on, että arviointi tukee oppilaan itsetunnon ja oppimaan oppimisen sekä itse- ja vertaisarvioinnin taitojen kehittymistä.

Arvioinnin kohteet

**JUKOLAN MUSIIKKIKOULUN
ARVIOINNIN KOHTEET**

- SOITTAMISEN/LAULAMISEN TEKNIikka
- ESITTÄMINEN JA ILMAISU
- HARJOITTELU
- MUSIIKIN HAHMOTTAMINEN
- YHTEISSOITTO
- LUOVAT TAIDOT

JUKOLAN MUSIIKKIKOULU NURMIJÄRVI

Arvioinnin periaatteet

Arviointi

- kohdistuu ainoastaan työskentelyyn ja osaamisen karttumiseen
- ei kohdistu oppilaan persoonaan tai ominaisuuksiin
- on monipuolista
- rohkaisee oppilasta
- huomioi oppilaan itsetunnon kehittymisen

Arvioinnin tehtävä

Arviointi

- auttaa oppilasta asettamaan myös omia tavoitteita
- motivoi oppilasta
- kehittää opetusta tuottaen opettajille ja opetuksen suunnittelijoille tietoa siitä, mihin opetusta tulisi jatkossa suunnata.

Arvioinnin menetelmät ja välineet

Oppilaan musiikkiopintojen edistymistä ohjataan oppilaan ja opettajan yhdessä sopimalla tavalla. Mikäli oppilas on alle 18-vuotias, on huoltajallakin oikeus osallistua sovituin osin arviointikeskusteluihin. Oppilaalle ja huoltajalle ilmoitetaan taiteen perusopetuksen arvioinnin periaatteista, ajankohdista ja käytännöistä.

Keskeinen osa on oppitunneilla tapahtuvalla suullisella palautteella, mutta mikäli oppilaan ja/tai huoltajan kanssa sovitaan, annetaan palautetta myös kirjallisesti. Arviointikeskusteluissa tuetaan oppilaan omaa itsearviointia niin, että hän oppii määrittelemään omia oppimistavoitteitaan, havainnoimaan työskentelyään ja tarkastelemaan edistymistään. Vaikka arviointia ei toteuteta oppilaita toisiinsa vertailemalla, on kuitenkin huomioitava, että esiintymiset muodostavat tilanteen, jossa oppilaat luonnollisesti vertaavat toisiaan. Oppilaan ja opettajan välinen palautekeskustelu on esiintymisiin liittyvä olennainen osa musiikkikoulun toimintaa. Kaiken on tapahduttava kannustavassa ilmapiirissä.

Mikäli oppilas ja opettaja katsovat tarkoituksenmukaiseksi suorittaa taso-suorituksia, on se edelleen mahdollista. Tätä käytäntöä toteutetaan soittamisessa tai laulamissa, ei yhteismusisoinnissa. Tällöin tasosuorituksen tavoitteet määräytyvät Suomen musiikkioppilaitosten liiton laatimien sisältöjen ja arvioinnin perusteiden mukaisesti. Arviointi annetaan suullisesti ja kirjallisesti. Arvosana-asteikkoa (1-5) käytetään kaikissa rytmimusiikin soittamisissa vain perustasossa 3 ja laulussa perustasossa 2/2.

Opiskelija voi järjestää konsertin joko soolona tai yhtyeen jäsenenä. Esitys voi olla myös osa suurempaa kokonaisuutta esim. konsertin osa. Oppilaan arvioinnista sovitaan tapauskohtaisesti.

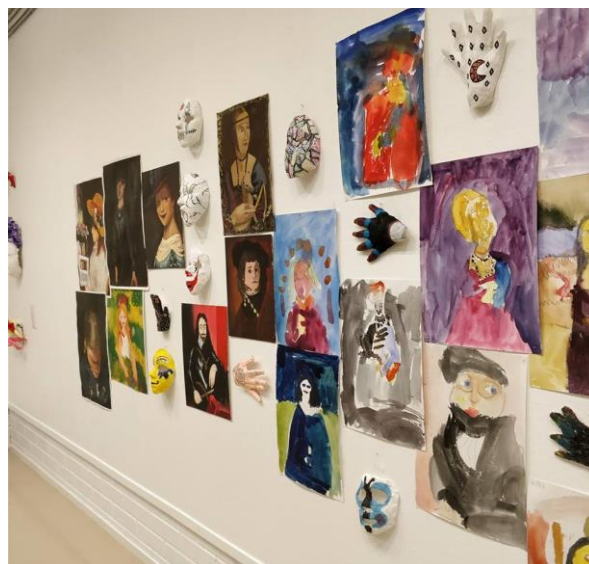
Musiikin perusteissa oppilaan osaaminen arvioidaan lukukauden päätteeksi järjestettävällä kokeella. Arviointiasteikko on hyväksytty/uusittava. Uusimisen oppilas voi suorittaa opettajan arviointiin perustuen joko kokonaan tai sovituin osin. Musiikin perusteet B arvioidaan asteikolla (1-5).

NURMIJÄRVEN KUVATAIDEKOULUN TAITEEN PERUSOPETUKSEN YLEISEN OPPIMÄÄRÄN OPETUSSUUNNITELMA

KUVATAIDE

SISÄLLYS

14 KUVATAIDEKOULUN TOIMINTA-AJATUS	28
15 OPETUKSEN ARVOT JA YLEISET TAVOITTEET	29
15.1 Arvot	29
15.2 Opiskelu kuvataidekoulussa on tavoitteellista	30
16 OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN	31
16.1 Oppimisympäristö	32
16.2 Oppimiskäsitys	33
16.3 Työtavat	33
16.4 Aikuisten taiteen perusopetus ATPO	34
16.5 Valinnaiset opintokokonaisuudet	35
17 TAVOITEALUEET – SISÄLTÖALUEET	36
18 OPETUKSEN RAKENNE JA LAAJUUS	37
18.1 Varhaisiän kuvataidekasvatus	37
18.2 Kuvataiteen yhteiset opinnot	38
18.3 Kuvataiteen teemaopinnot	40
19 OPINTOKOKONAISUUDET JA ORIENTOIVAT OPINNOT	43
20 OPPIMISEN ARVIOINTI JA ARVIOINNIN KOHTEET	44

14 KUVATAIDEKOULUN TOIMINTA-AJATUS

”Oppilaslähtöinen oppimisen polku”

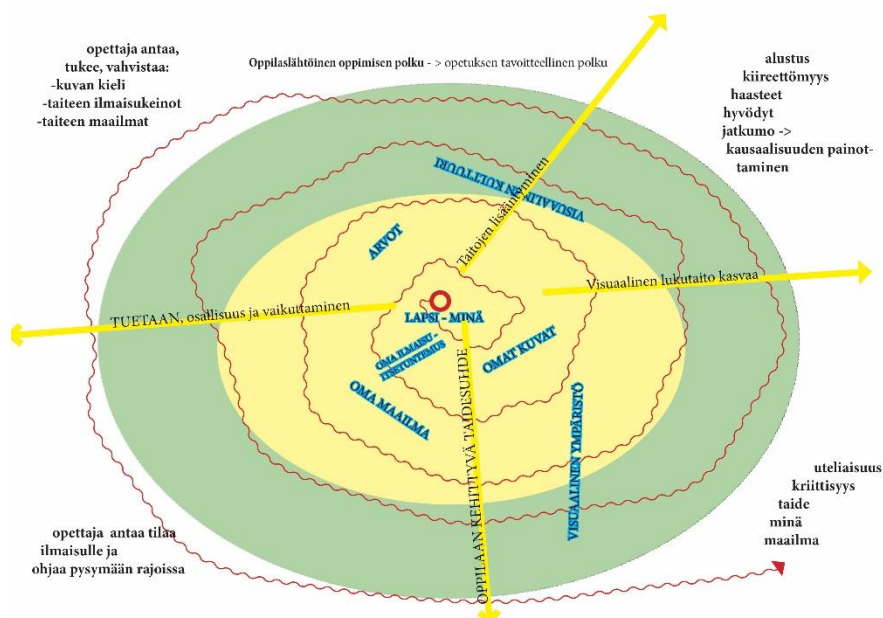
Kuvataidekoulu antaa yleisen oppimäärän mukaista kuvataiteen perusopetusta lapsille, nuorille ja aikuisille. Opiskelun tehtävänä on edistää elinikäistä taidesuhdetta. Tarkoituksena on antaa edellytyksiä kuvallisen ilmaisun tietojen ja taitojen kehittämiseen. Oppilaat kokeilevat, harjoittelevat ja soveltavat kuvataiteen ilmaisukeinoja moniaistisesti. Opetus tukee elinikäisen taiteiden harrastamisen edellytyksiä ja antaa suuntaa myös mahdollisesti tulevaan ammatinvalintaan. Keskeistä on oppilaan luovan ajattelun ja toiminnan tukeminen.

Paikallisesti opinnoissa kannustetaan Nurmijärven alueen taide- ja kulttuurielämän tuntemista ja tunnistamista. Opinnoissa tutustutaan myös kuvataiteen merkittäviin ilmiöihin historiallisesta ja yhteiskunnallisesta näkökulmasta.

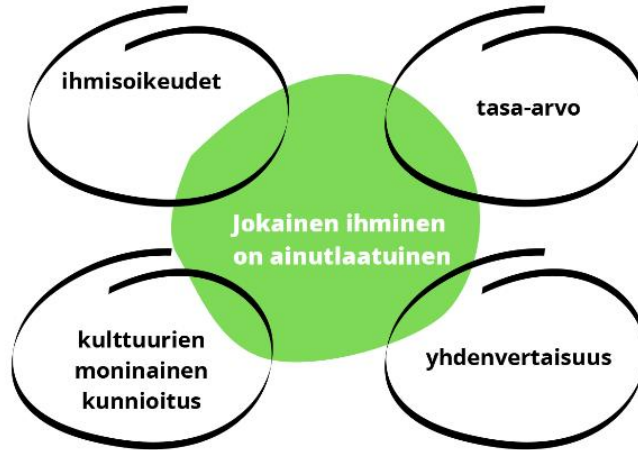
Yleisen oppimäärän opinnot muodostuvat yhteisistä perusopinnoista ja teemaopinnoista sekä varhaisiän kasvatuksesta. Tämä opintosuunnitelma perustuu perusopintojen ja teemaopintojen valtakunnallisiin tavoitteisiin.

Yleisen oppimäärän laajuus on 500 tuntia: Yhteiset opinnot 300 tuntia, teemaopinnot 200 tuntia ja kuvataidekoulu antaa taiteen perusopetukseen valmentavaa varhaisiän opetusta 5–6-vuotiaille. Kokonaisuus on lapsille, nuorille ja aikuisille tarkoitettu tavoitteellinen ja tasolta toiselle etenevä opintopolku.

Opetuksessa huomioidaan yksilölliset oppimisen tarpeet ja lähtökohdat sekä kannustetaan oppilasta pohtimaan taiteen merkitystä omassa elämässä sekä vaikuttamaan omaan elinympäristöönsä taiteen keinoin. Nurmijärven kuvataidekoulussa luodaan pohjaa sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäväälle tulevaisuudelle.

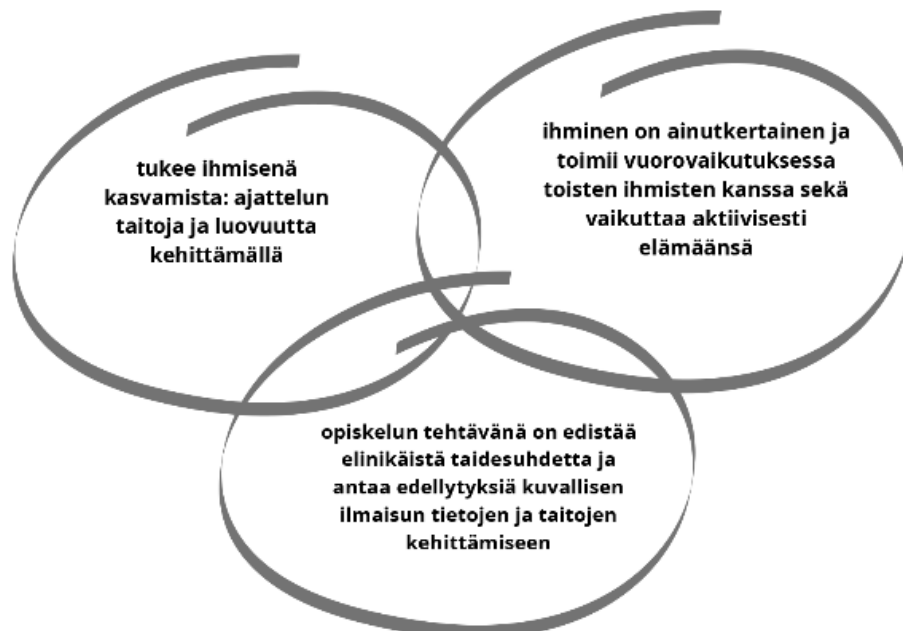

15 OPETUKSEN ARVOT JA YLEISET TAVOITTEET

15.1 Arvot

Ihminen rakentaa elämäänsä toimimalla vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja ympäristönsä kanssa. Opetus rakentuu ihmisoikeuksien, tasa-arvon, yhtenvertaisuuden ja kulttuurien moninaisuuden kunnioitukselle. Kuvataidekoulussa edistetään sukupuolten tasa-arvoa ja kunnioitetaan sukupuolen moninaisuutta.

15.2 Opiskelu kuvataidekoulussa on tavoitteellista

Oppiminen ymmärretään yksilölliseksi ja yhteisölliseksi taitojen ja tietojen rakennusprosessiksi, jonka kautta syntyy kulttuurinen osallisuus. Opetus- ja oppimisprosessissa maailmaa tutkitaan kuvataiteiden kautta ja/tai niiden näkökulmasta. Oppiminen on pitkäjänteinen ja kokonaisvaltainen prosessi. Opiskelu on tavoitteellista, erilaisissa tilanteissa työskennellään opettajan ohjauksessa, vuorovaikutuksessa opettajan ja ryhmän kanssa sekä itsenäisesti.

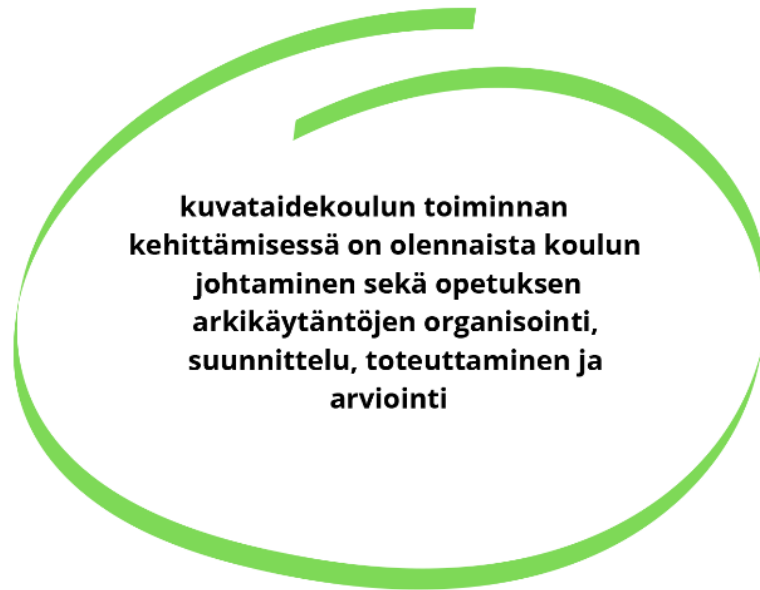
Opetuksen tavoitteena on, että oppilas oppii hankkimaan omassa ilmaisussaan tarvitsemiaan taitoja ja tietoja sekä harjoittelee niiden käyttöä. Keskeistä on oppilaan havaintokyvyn, ajattelunvalmiuksien, luovuuden ja visuaalisen yleissivistyksen vahvistaminen.

Oppilasta rohkaistaan ilmaisemaan ajatuksiaan, tunteitaan ja mielikuviaan kuvallisesti sekä sanallistamaan työskentelyään ja käyttämään monipuolisesti eri materiaaleja sekä tekniikoita. Työskentelyssä korostuvat mielikuvituksen, intuition ja aistitiedon merkitys.

Opetuksessa ohjataan oppilasta aktiiviseksi toimijaksi ja ongelmien ratkojaksi. Taiteellisen oppimisen tietopohja muodostuu oppilaan havainnoista, tunteista, ajatuksista, tiedoista, taidoista sekä ilmaisusta.

Oppilaan yksilöllinen kokemus ja käsitteellinen ajattelu ovat jatkuvassa vuorovaikutuksessa. Opetuksessa tuetaan oppilaan taiteellista oppimista siten, että oppilas kykenee hyödyntämään aiemmin omaksumiaan käsitteitä uusiin tietoihin ja taitoihin, sekä soveltamaan opittua uusissa yhteyksissä.

16 OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

Kuvataidekoulu toimii Nurmijärven Opiston sille osoittamissa tiloissa, Nurmijärven eri taajamissa. Opetusta on Klaukkalassa, Kirkonkylällä ja Rajamäellä. Kuvataidekoululla on koulun hallinnollinen johtaja ja opetusta antavat ammattilaiset kuvataiteilijat / taiteilijaopettajat. Opetusryhmässä on 1–2 opettajaa. Tilojen, työvälineiden, materiaalien ja tieto- ja viestintäteknologian tarkoituksenmukainen käyttö mahdollistaa opetussuunnitelman perusteiden mukaisen opiskelun.

Opetusryhmät muodostetaan huomioiden oppilaiden ikä sekä edistyneisyys. Ryhmäkoko varhaisiän kuvataideryhmissä on 6–12 oppilasta. Perusopintoryhmissä syventävissä opinnoissa oppilaita on 6–15. Aikuisten taiteen perusopetuksen ryhmässä 8–14 oppilasta.

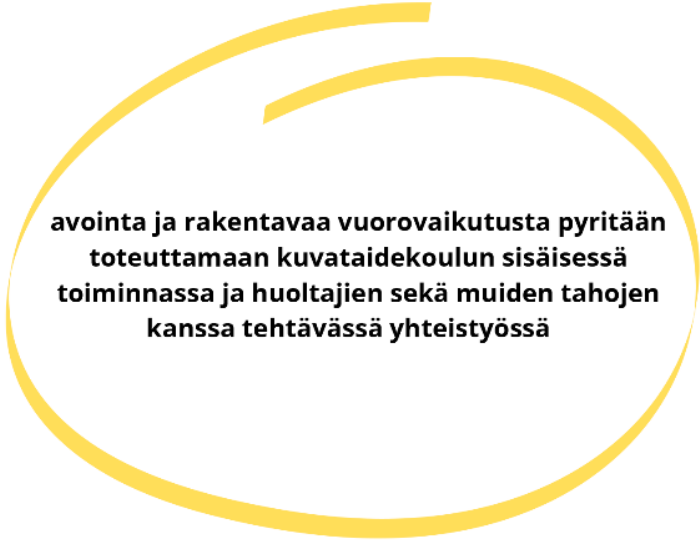
Opetus tapahtuu lukuvuoden aikana kokoontuvissa ryhmissä. Opintoihin kuuluvat myös opintoretket, näyttelykäynnit sekä itsenäinen työskentely (esim. kotitehtävät). Kesäaikana ja lomaviikkoina voidaan järjestää opintokokonaisuuksia täydentävää (syventävää ja laajentavaa) kurssitoimintaa mm. leirit.

16.1 Oppimisympäristö

Koulun ilmapiiri on avoin ja myönteinen, persoonallisuutta kunnioittava sekä rohkaiseva. Tavoite on innostaa oppilaita kehittämään osaamistaan ja saamaan myönteisiä onnistumisen elämyksiä ja on fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti turvallinen. Oppimista tuetaan keskustelemalla taiteesta, omakohtaisista kokemuksista, tekemisistä ja muista ajankohtaisista asioista.

Opetuksessa otetaan huomioon kodin ja koulun välinen yhteistyö erilaisin vierailuin, teemapäivin, leirein ja retkin. Koteihin tiedotetaan aktiivisesti tapahtumista ja kaikki keskeinen informaatio löytyy koulun kotisivuilta. Kuvataiteen oikeudellisesti suojeltujen etujen, kuten sananvapauden, yksityisyyden suojan ja tekijänoikeuksien tuntemiseen kiinnitetään huomio.

avointa ja rakentavaa vuorovaikutusta pyritään toteuttamaan kuvataidekoulun sisäisessä toiminnassa ja huoltajien sekä muiden tahojen kanssa tehtävässä yhteistyössä

Opetusjärjestelyillä pyritään luomaan virikkeellinen fyysinen ympäristö, joka tukee toiminnallisuutta ja yhteistyötä sekä suo mahdollisuuden omaan rauhaan ja kiireettömyyteen. Taiteen tekemisen harjoittelussa ja työtavoissa korostetaan kestävän kehityksen periaatteita sekä turvallisten työvälineiden, tarvikkeiden ja materiaalien käyttöä. Väreistä, maaleista sekä muista materiaaleista valitaan ekologisin vaihtoehto. Yhteistyöhankkeita muiden toimijoiden ja organisaatioiden kanssa kehitetään aktiivisesti.

Taiteeseen sisältyvät esteettisyyden, eettisyyden ja ekologisuuden kysymykset ohjaavat pohtimaan ja arvioimaan, mikä elämässä on merkityksellistä ja arvokasta. Kuvataidekoulun toiminta täyttää kestävän kehityksen periaatteet ja toimintaan pyritään johtamaan em. periaatteen mukaisesti.

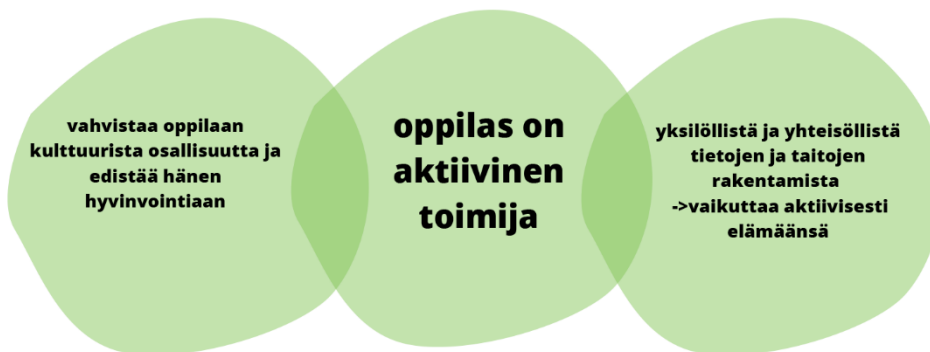

kestävä kehitys

16.2 Oppimiskäsitys

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet perustuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija. Hän oppii asettamaan tavoitteita ja toimimaan tavoitteiden suuntaisesti sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista. Kokemukset ja vuorovaikutus ympäristön kanssa samoin kuin eri aistien käyttö ja kehollisuus ovat oppimisen kannalta olennaisia.

Oppiminen on kokonaisvaltainen ja vuorovaikutteinen prosessi, joka kehittää oppilaan tietoja ja taitoja monipuolisesti. Se on erottamaton osa yksilön ihmisenä kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista. Oppilaita ohjataan ymmärtämään kokemuksiaan, tiedostamaan omat tapansa oppia ja käyttämään tätä tietoa oman oppimisensa kehittämiseen.

16.3 Työtavat

Työtavat kannustavat vuorovaikutukseen, yhdessä tekemiseen, toisilta oppimiseen ja oman oppimisen reflektointiin. Työtavojen valinnoissa huomioidaan oppilaiden omat tavoitteet, yksilölliset tarpeet ja kiinnostuksen kohteet. Oppilasta kannustetaan ottamaan aktiivinen rooli työtavojen valinnassa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä, teknologioita ja mediavälineitä. Työtavojen monipuolisuutta edistetään hyödyntämällä paikallisia kulttuuripalveluja, verkostoja, toimijoita ja globaaleja mahdollisuuksia.

Tavoitteena on, että valitut työtavat ja oppimisympäristöt tukevat tutkivaa asennetta uuden oppimisessa ja kriittisen ajattelun kehittymistä. Työtavoilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, tekniikoiden ja ilmaisun keinojen käyttö sekä pitkäjänteinen harjoittelu ja taitojen syventäminen. Oppilaita kannustetaan kokeilemiseen, improvisointiin ja sattuman hyödyntämiseen.

Yhteiset opinnot:

P1 7-9 -vuotiaat

Kuvataiteen perinteiset työskentelytavat 75% ja muut työtavat 25%

Yksilötyöskentelyä 50% ja ryhmätyötä 50%

P2 10–11-vuotiaat

Kuvataiteen perinteiset työskentelytavat 75% ja muut työtavat 25%

Yksilötyöskentelyä 75% ja ryhmätyötä 25%

Teemaopinnot:

Kuvataiteen perinteiset työskentelytavat 75% ja muut työtavat 25%
Yksilötyöskentelyä 90% ja ryhmätyötä 10%

Aikuiset:

Yhteiset opinnot, perinteisiä työtapoja 100 %
Yksilötyöskentelyä 90% ja ryhmätyötä 10%

Teemaopinnot ja päättötyö, kuvataiteen perinteiset työskentelytavat 75% ja muut työtavat 25%. Yksilötyöskentelyä 90% ja ohjattua työskentelyä 10%

Opetus rakentaa yhteyksiä oppilaiden omien kuvallisten kulttuurien sekä kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin välille. Opintoissa tarkastellaan visuaalisen kulttuurin jatkuvaa muuntumista ja avoimia rajoja. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia syventyä heille merkityksellisiin sisältöihin, teemoihin ja ilmaisun keinoihin. Oppilaiden kokemusmaailmaan kiinnittyvällä lähestymistavalla luodaan perustaa oivalluksia herättävälle oppimiselle ja tekemisen ilolle.

16.4 Aikuisten taiteen perusopetus ATPO

Nurmijärven Opiston kuvataidekoulu järjestää aikuisille taideharrastajille suunnattua kuvataiteen perusopetusta. Koulutus noudattaa vuodesta toiseen etenevää opetussuunnitelmaa. Opiskelija sitoutuu viikoittaiseen opetukseen vastuuopettajan tai periodiopettajan johdolla. Aikuisten opetuksessa noudatetaan Nurmijärven opiston kuvataidekoulun yleisen oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Opetus pohjautuu Opetushallituksen linjaamiin opetussuunnitelman perusteisiin, 300 tuntia yhteisiä opintoja ja 200 tuntia teemaopintoja.

Opinnot toteutetaan ryhmälle suunnattuna lähiopetuksena ja kokoontumiskertoja lukukaudessa on 12. Opetus on jaettu periodeihin, lukukaudessa on kolme jaksoa, joista jokainen on kuvataiteen jokin oppimisalue. Opintojen loppuvaiheessa toteutetaan itsenäisesti kuvataiteen päättötyö valitsemallaan menetelmällä.

Ryhmässä opiskelun lisäksi opinnot sisältävät itsenäistä visuaalista ja kirjallista työskentelyä. Opiskelunsa aikana opiskelija voi valita opintoja täydentäviä teemakursseja kansalaisopiston kursseilta.

Aikuisten opetuksessa huomioidaan oppijan yksilöllinen osaamis- ja kokemuspohja. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia taiteellista ajattelua syventäviä työskentelytapoja kuten kuvien tulkintaa, yhteistyöprojekteja, luentoja, keskusteluja ja näyttelykäyntejä.

Aikuisten opintojen alussa kartoitetaan kunkin opiskelijan tietoja ja taitoja, luodaan perustaa ryhmälle ja hahmotetaan tulevia opintoja. Esitellään opettajat ja tulevien opintojen sisältöjä. Kannustetaan opiskelijaa pitämään henkilökohtaista visuaalista työpäiväkirjaa (vihko), johon opiskelija taltioi itse tärkeänä pitämänsä erilaista kuvallista ja kirjallista materiaalia.

Opiskelu kuvataidekoulussa avaa uusia mahdollisuuksia ymmärtää taidetta ja kulttuuria sekä niiden sisältämiä merkityksiä. Opetus tukee ajattelun taitojen ja monilukutaidon kehittymistä myös taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntämällä.

Opinnot tarjoavat innostavia ja monipuolisia mahdollisuuksia taiteen tekemiseen ja kokemiseen sekä taiteesta nauttimiseen.

ATPO 1 Havainto ja havainnoiminen, visuaalinen hahmotus, piirustus

ATPO 2 Kolmiulotteinen hahmotus

ATPO 3 Maalauksellinen ilmaisu ja maalauksen materiaalisuus

ATPO 4 Grafiikan menetelmät

ATPO 5 Tallentavat välineet taiteellisen ilmaisun

ATPO 6 Tila, avaruus ja materiaali. Tilallisuus kuvallisessa ilmaisussa.

ATPO 7. Kuva ja sana, omaa työskentelyä

ATPO 8. Taiteellinen ajattelutyöpaja

1.-2. lukukaudet yhteisiä opintoja yht. 120

3.-4. lukukaudet yhteisiä opintoja yht. 120

5. lukukausi yhteisiä opintoja yht. 60

6. teemaopinnot 120 tuntia

7. päättötyö: Itsenäinen ja ohjattu työskentely, portfolio, seminaarit yht. 80

16.5.Valinnaiset opintokokonaisuudet

Kuvataidekoulu voi järjestää myös lukukausiopetuksesta erillään olevia valinnaisia opintokokonaisuuksia. Kullekin opintokokonaisuudelle laaditaan oma sisällöllinen suunnitelma, joka vastaa vähintään kuvataiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tavoitteita ja sisältöjä. Opiskelija voi sisällyttää opintoihinsa valinnaisia opintokokonaisuuksia, jolloin opinnot luetaan hyväksi osana perus- tai syventävien opintojen kokonaisuuksia.

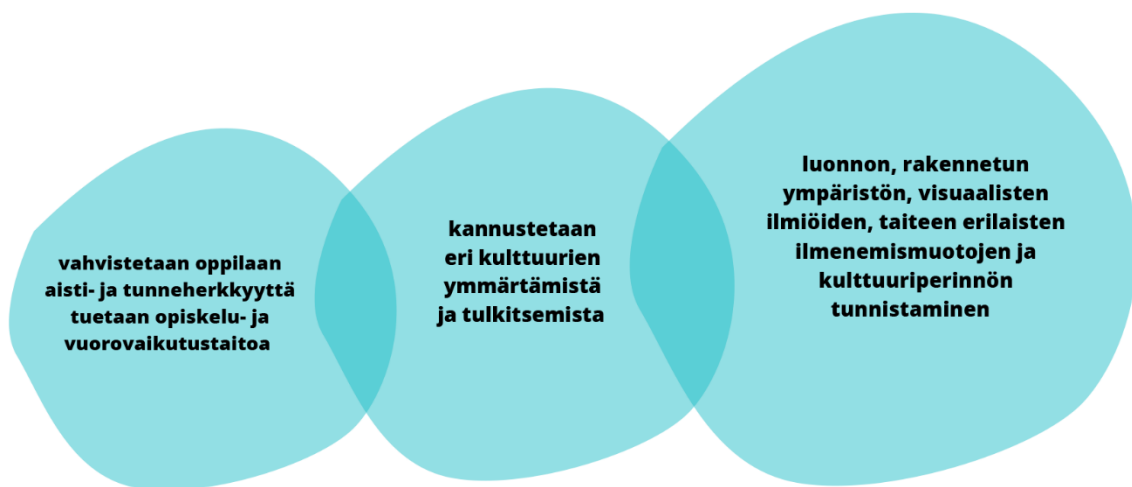
Kuvataidekoulu järjestää värikylpytyöpajoja kaikenikäisille. Työpajassa edetään materiaalien, värien ja valon kokemisesta, tunnustelusta ja havaitsemisesta itse tuotettuun jälkeen. Värikylvyt ovat omarahoitteisia kursseja, tavoite on kaikenikäisten ihmisen mahdollisuus visuaaliseen ilmaisuun.

17 TAVOITEALUEET – SISÄLTÖALUEET

Opiskelu kuvataidekoulussa avaa uusia mahdollisuuksia ymmärtää taidetta ja kulttuuria sekä niiden sisältämiä merkityksiä. Opetus tukee oppilaiden ajattelutaitojen ja monilukutaidon kehittymistä myös taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntämällä. Opinnot tarjoavat innostavia ja monipuolisia mahdollisuuksia taiteen tekemiseen ja kokemiseen sekä taiteesta nauttimiseen.

Kuvataideopetuksen tavoitteena on kehittää oppilaan kykyä ilmaista itseään kuvataiteen eri alueilla, joita ovat kuvallinen ilmaisu, kuvallinen media, kulttuuriperintö, esineympäristö, muotoilu sekä luonnon ja rakennetun ympäristön visuaaliset ilmiöt.

Opetuksen keskeisiä oppisisältöjä ovat piirustus ja maalaus, kuvanveisto, arkkitehtuuri, ympäristösuunnittelu, muotoilu, grafiikka, keramiikka, tekstiili, valokuva, sarjakuva, ympäristö- ja yhteisötaide, performanssi ja mediataide sekä monitaiteelliset työmuodot ja taidehistoria.

Medianlukutaidon ja kriittisen katsontatavan kehittyminen edesauttavat kasvamista arvostelukykyiseksi ja ajattelevaksi ihmiseksi.

18 OPETUKSEN RAKENNE JA LAAJUUS

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän laskennallinen laajuus on 500 tuntia, josta yhteisten opintojen laskennallinen laajuus on 300 tuntia ja teemaopintojen 200 tuntia. Laskennallisen laajuuden tunti on 45 minuuttia. Varhaisiän opintoja on mahdollisuus suorittaa 80 tuntia.

18.1 Varhaisiän kuvataidekasvatus

Varhaisiän kuvataidekasvatuksen lähtökohtana ovat lapsen elämismaailmaa koskettavat visuaalisen kulttuurin ilmiöt. Opetuksessa kuvataidetta ja visuaalista maailmaa lähestytään leikinomaisin keinoin rohkaisten lasta ilmaisemaan ja pohtimaan havaintojaan ja tulkintojaan nähdystä, kuullusta, koetusta ja kuvitellusta. Lapsen aktiivista toimijuutta ja moniaistista suhdetta maailmaan vahvistetaan tutkivien, kokeilevien ja monitaiteellisten työskentelytapojen kautta. Opetus kannustaa iloitsemaan omasta ja toisten työstä sekä toimimaan ryhmässä muut huomioiden. Motorisia taitoja ja pitkäjänteisyyttä harjoitellaan kokeilemalla vaihtelevia työtapoja ja välineitä. Varhaisiän opinnot eivät kuulu laskennalliseen laajuuteen.

OPINTO-KOKONAISUUDET	laskennalliset opetustunnit	yhteensä	
5 v.	60 min * 14 kokoon- tumiskertaa *2 lukukautta	37,33	
6v.	60 min * 14 kokoon- tumiskertaa *2 lukukautta	37,33	
	+ näyttely + retki	2,66	40 tuntia /lukuvuosi

18.2 KUVATAITEEN YHTEISET OPINNOT

Yhteisten opintojen (opintokokonaisuudet 1-2) laskennallinen laajuus on 5 lukuvuotta kertaa 60 tuntia = 300 tuntia

OPINTOKOKONAIUUDET			laskennalliset opetustunnit	yhteensä
7 v.	P1	opintokokonaisuus 1	90 min * 14 kokoontumiskertaa *2 lukukautta	56 + 4(retki) =60 tuntia /lukuvuosi
8v	P1	opintokokonaisuus 1	90 min * 14 kokoontumiskertaa *2 lukukautta	56 + 4(retki) =60 tuntia /lukuvuosi
9v	P2	opintokokonaisuus 2	90 min * 14 kokoontumiskertaa *2 lukukautta	56 + 4(retki) =60 tuntia /lukuvuosi
10v	P2	opintokokonaisuus 2	90 min * 14 kokoontumiskertaa *2 lukukautta	56 + 4(retki) =60 tuntia /lukuvuosi
11v	P2	opintokokonaisuus 2	90 min * 14 kokoontumiskertaa *2 lukukautta	56 + 4(retki) =60 tuntia /lukuvuosi

Yleisen oppimäärän yhteisten opintojen tarkoituksena on taiteenalan perustaitojen hankkiminen.

Kuvataiteen yleisen oppimäärän tehtävänä on tukea oppilaan kasvua, itsetuntemusta, identiteetin rakentumista ja kulttuurista osaamista kuvataiteen keinoin. Opetus vahvistaa oppilaan kokemusta itsestään visuaalisen kulttuurin aktiivisena toimijana sekä luovana ja vastuullisena yhteisön jäsenenä. Opinnit kehittävät visuaalisen havainnoinnin, ajattelun, ilmaisun, tulkinnan ja arvottamisen taitoja sekä luovat edellytyksiä uuden oppimiselle.

Opintojen edetessä oppilas oppii tulkitsemaan ja arvioimaan kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria eri näkökulmista. Oppilaita kannustetaan käyttämään taiteen toimintatapoja yhteistyön, vuorovaikutuksen, osallistumisen ja vaikuttamisen välineenä. Opinnit luovat perustaa oppilaan omakohtaisen taidesuhteen kehittymiselle ja kuvataiteen elinikäiselle harrastamiselle.

Tavoitteet

Tavoitteena on kuvataiteen perustaitojen hankkiminen, rohkaista ja tukea oppilaan kuvallista ilmaisua, omakohtaisen taidesuhteen muotoutumista sekä identiteetin rakentumista.

Taidesuhde

Opetuksen tavoitteena on tukea oppilaan taidekäsitteiden ja itsetuntemuksen kehittymistä tavoitteellisen kuvailmaisun kautta ja kannustaa oman ilmaisun kehittämiseen kuvallisen työskentelyn ja sen reflektoinnin avulla innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kuvailmaisun keinoihin ja prosesseihin, taiteiden välisiin työskentelytapoihin sekä hänelle merkitykselliseen taiteeseen.

Visuaalinen lukutaito

Opetuksen tavoitteena on innostaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä moniaistisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen. Oppilasta kannustetaan tutkimaan erilaisia kuvia, median ilmiöitä ja ympäristön visuaalisuutta ohjata oppilasta tulkitsemaan visuaalista kulttuuria eri näkökulmasta kannustaa oppilasta käyttämään erilaisia kuvatulkinnan keinoja, jatkamaan tulkintojaan ja keskustelemaan niistä innostaa oppilasta pohtimaan kuvataidetta historiallisesta, kulttuurisesta, yhteiskunnallisesta ja tulevaisuuden näkökulmasta.

Osallisuus ja vaikuttaminen

Opetuksen tavoitteena on kannustaa oppilasta pohtimaan kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja. Oppilasta rohkaistaan tarkastelemaan omassa kuvailmaisussa ja toiminnassa ilmeneviä arvoja. Kriittisen ajattelun kehittäminen kannustaa oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään ja ottamaan kantaa taiteen keinoin.

Keskeiset sisällöt

Opetuksessa tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin. Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana.

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

Opetuksessa tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista sekä harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista. Opinnoissa kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia.

Omat kuvat

Opetuksessa tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista ja elämänpiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä. Opinnoissa pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Taiteen maailmat

Opetuksessa tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisten taiteiden lajeja. Tutustutaan nykytaiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä. Lisäksi hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan. Opinnoissa tutustutaan taiteen instituutioihin, muihin

kulttuurikohteisiin, ajankohtaisiin taiteen ilmiöihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön.

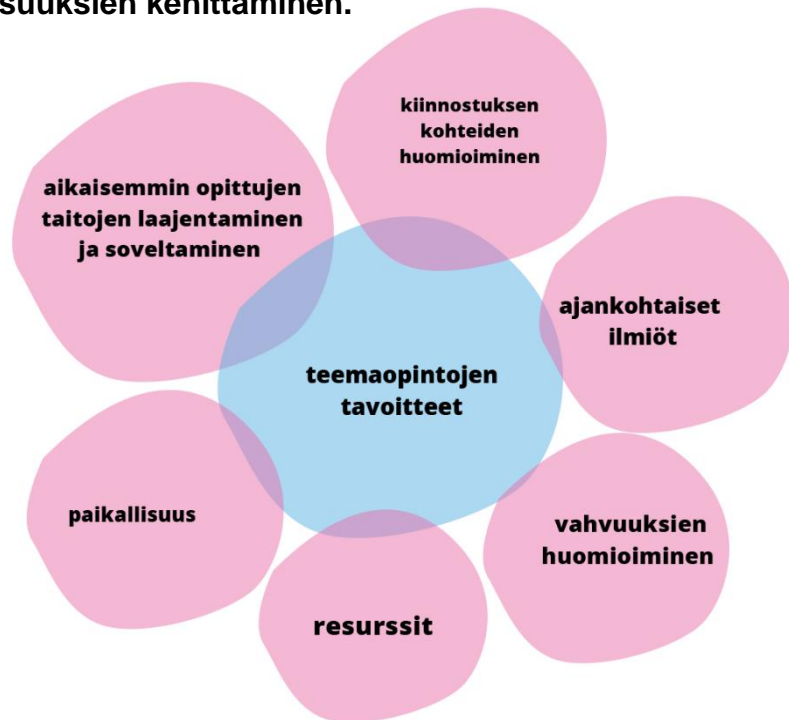
Visuaalinen ympäristö

Opetuksessa tutkitaan erilaisia luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja.

18.3 Kuvataiteen teemaopinnot

Kuvataiteen teemaopintojen tarkoituksena on oppilaan yhteisissä opinnoissa hankkimien taitojen laajentaminen. Opintojen tavoitteena on kuvataiteellisen ajattelun ja ilmaisun syventäminen sekä tietojen ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittäminen.

Teemaopintojen (opintokokonaisuudet 3-9) laskennallinen laajuus on 90 tuntia/lukuvuosi.

OPINTOKOKONAISUUDET		Opintokokonaisuus	laskennalliset opetustunnit	yhteensä
12 v.	periodi	opintokokonaisuus 3	135 min * 14 kokoon- tumiskertaa *2 lukukautta	84 +6 (retki)= 90 tuntia /lukuvuosi
13 v.	työpaja	opintokokonaisuus 4	135 min * 14 kokoon- tumiskertaa *2 lukukautta	84 +6 (retki)= 90 tuntia /lukuvuosi
14 v. – 19v.	työpaja	opintokokonaisuus 4	135 min * 14 kokoon- tumiskertaa *2 lukukautta	84 +6 (retki)= 90 tuntia /lukuvuosi

Taidesuhde

Opetuksen avulla kannustetaan oppilasta taidekäsitteiden kehittämiseen: Tavoitteellisen kuvailmaisun, hänelle merkityksellisen taiteen ja oman oppimisen reflektoinnin kautta. Ohjataan oppilasta minäkuvan hahmottamiseen erilaisia kuvia tekemällä ja niitä tulkitsemalla. Tuetaan oppilasta osaamisensa kehittämisessä, tavoitteidensa ja näkemystensä mukaisessa itsenäisessä tai yhteistoiminnallisessa työskentelyssä. Rohkaistaan oppilasta käyttämään erilaisia materiaaleja, tekniikoita, ilmaisun keinoja ja syventämään kuvailmaisun taitojaan.

Visuaalinen lukutaito

Opetuksen avulla rohkaistaan oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen. Vahvistetaan oppilaan kykyä käyttää kuvan kieltä, kuvallisia muuttujia ja kuvallisen kerronnan keinoja. Kehitetään oppilaan taitoa tutkia visuaalista kulttuuria tekijän, katsojan ja teoksen näkökulmista. Ohjaan perustelemaan omia tulkintojaan ohjata oppilasta laajentamaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemustaan.

Osallisuus ja vaikuttaminen

Opetuksella tuetaan oppilasta hänen ilmaistessaan näkemyksiään taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista. Ohjataan oppilasta ottamaan huomioon esteettiset, ekologiset ja eettiset arvot itsenäisesti. Ryhmässä toimittaessa kannustetaan kehittämään kriittistä ajattelua tarkastelemalla arvojen merkitystä omassa elinympäristössä, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa. Ohjataan oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään ja mielipiteitään taiteen keinoin.

Keskeiset sisällöt

Opetuksessa tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin. Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana.

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

Opetuksessa tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista sekä harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista. Opinnoissa kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia sekä hyödynnetään digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa.

Omat kuvat

Opetuksessa tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista ja elämänpiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä. Opinnoissa pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Taiteen maailmat

Opetuksessa tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisten taiteiden lajeja. Opinnoissa tutustutaan nykytaiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan. Opinnoissa tutustutaan taiteen instituutioihin, muihin kulttuurikohteisiin, ajankohtaisiin taiteen ilmiöihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön.

Visuaalinen ympäristö

Opetuksessa tutkitaan erilaisia luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja. Opinnoissa harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista.

19 OPINTOKOKONAISUUDET JA ORIENTOIVAT OPINNOT

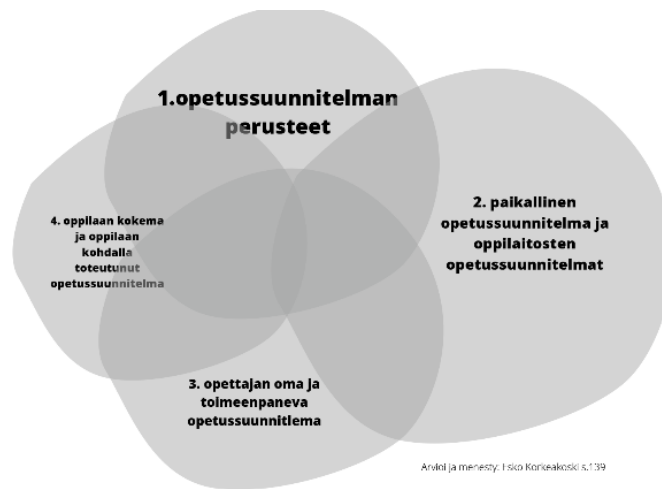

ORIENTOIVAT OPINNOT: Suunnitellaan opettajien kanssa jokaisen lukuvuoden alussa. Tarkoituksena on kesken opetuskauden aloittavan oppilaan perustaitojen hankinta eli pakollinen ensimmäinen tehtävä, joka sisältää keskeisiä asioita harrastamisen aloittamisen kannalta. Tehdään ikäkausikohtainen tehtävänanto.

Opintokokonaisuudet (joka vuosi tarkistettavat sisällöt)

	Hahmotusaineet: - sommittelu - valo ja väri - tila ja muoto - ihmisen kuvaaminen ja anatomia - työskentelytaidot - kuvanteon prosessin hallinta - piirustus - maalaus - kolmiulotteinen työskentely - painaminen, grafiikka, tekstiilipaino - keramiikka - tekstiilitaide - muotoilu, arkkitehtuuri ja ympäristökasvatus - kuvallinen media ja viestintä	Ympäristö	Ihminen	Osaamisen tunnustaminen	Orientoivat opinnot
13->18v	havainto 4	Ympäristö 4	Ihminen 4		tehtävä 2
12v	Havainto 3	Ympäristö 3	Ihminen 3		tehtävä 1
9-11v	Havainto 2	Ympäristö 2	Ihminen 2		
7-9v	Havainto 1	Ympäristö 1	Ihminen 1		
4-6v	Havainto	Ympäristö	Ihminen		

20 OPPIMISEN ARVIOINTI JA ARVIOINNIN KOHTEET

Oppimisen arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan kuvataiteen opintojen edistymistä. Monipuoliseen jatkuvaan arviointiin sisältyy erilaisia palautteenantamisen tapoja sekä ohjausta itse- ja vertaisarviointiin. Itsearviointissa oppilasta ohjataan pohtimaan oppimistavoitteitaan, havainnoimaan työskentelyään ja tarkastelemaan oman oppimisen edistymistä. Oppilasta rohkaistaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta. Arvioinnin kohteena ovat taidesuhte, visuaalinen lukutaito ja osallisuus sekä vaikuttaminen. Arvioinnilla ja muulla palautteella kannustetaan oppilasta uuden oppimiseen sekä ohjataan häntä arvostamaan toisten näkemyksiä. Arviointitaitoja harjoitellaan opintojen kuluessa.

Tieto arvioinnista ja sen kohteista koteihin tapahtuu oppilaan välityksellä, teoksissa itsessään ja erilaisissa tapahtumissa kuten oppilastöiden näyttelyissä, jossa on ainutkertainen tilaisuus saada kokonaiskuva lasten, nuorten ja aikuisten opintojen etenemisestä. Vanhemmat voivat kysyä opettajalta lapsen edistymisestä.

Oppilaalle annettavaan oppimisen arviointiin sisältyy palautetta kaikista opetukselle asetetuista tavoitteista. Oppilasta kannustetaan nauttimaan kuvataiteesta sekä arvostamaan omaa ja muiden taiteellista työtä ja innostetaan pohtimaan taiteiden ja tieteiden yhteyksiä sekä löytämään niistä uusia oivalluksia.

NURMIJÄRVEN KÄSITYÖKOULUN TAITEEN PERUSOPETUKSEN YLEISEN OPPIMÄÄRÄN OPETUSSUUNNITELMA

KÄSITYÖ

SISÄLLYS

21 KÄSITYÖKOULUN TOIMINTA-AJATUS	46
22 YHTEISET OPINNOT KÄSITYÖSSÄ	46
22.1 Tavoitteet	46
22.2 Keskeiset sisällöt	48
23 LASTEN JA NUORTEN KÄSITYÖN TAITEEN PERUSOPETUS YHTEISTEN OPINTOJEN TOTEUTUS NURMIJÄRVEN KÄSITYÖKOULUSSA	49
24 KÄSITYÖN TEEMAOPINNOT	50
24.1 Tavoitteet	50
24.2 Keskeiset sisällöt	52
25 LASTEN JA NUORTEN KÄSITYÖN TAITEEN PERUSOPETUKSEN TEEMAOPINTOJEN TOTEUTUS NURMIJÄRVEN KÄSITYÖKOULUSSA	53
26 AIKUISTEN KÄSITYÖN TAITEEN PERUSOPETUS NURMIJÄRVEN KÄSITYÖKOULUSSA	54
27 TYÖTAVAT KÄSITYÖN OPETUKSESSA	57
28 OPPIMISEN ARVIOINTI KÄSITYÖN OPETUKSESSA	57

21 KÄSITYÖKOULUN TOIMINTA-AJATUS

Käsityökoulu antaa yleisen oppimäärän mukaista käsityön taiteen perusopetusta Nurmijärvellä. Opinnot tarjoavat oppilaille monipuolisia kokemuksia käsityöstä, muotoilusta ja teknologiasta. Opintojen myötä myönteinen suhde käsityölliseen tekemiseen kasvaa ja samalla opetus tukee oppilaan kasvua sekä itsetuntemusta. Oma ilmaisu, ongelmanratkaisukyky ja tekemisen tapa muotoutuvat opintojen edetessä. Oppilaan kokemusmaailmaan kiinnittyvä, tutkimaan kannustava ja elämyksellisiä lähestymistapoja tarjoava opetus kehittää monipuolisesti oppilaan käsityötaitoja. Oppilasta ohjataan eri materiaalien, tekniikoiden ja työkalujen turvalliseen käyttöön **kokeillen, keksien ja tekemisen ilosta nauttien**.

Paikallisesti opinnoissa kannustetaan tutustumaan Nurmijärven alueen käsityöläisiin, tekstiilitaiteilijoihin, paikallisiin materiaaleihin sekä kulttuurielämään. Näin oppilaat voivat soveltaa paikalliskulttuuria ideoinnissa, suunnittelussa sekä toteutuksessa. Oppilaan kulttuurinen ja yhteiskunnallinen osallisuus kasvaa käsillä tehden ja käsityöläisyyden merkityksiä pohtien.

Nurmijärven Opisto on saanut kestävän kehityksen sertifikaatin joulukuussa 2020. Kestävän kehityksen ajattelu tuodaan mukaan myös käsityökoulun opetukseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan vastuullista kuluttamista ja tuottamista kestävän kehityksen näkökulmien mukaisesti. Tähän liittyy vahvasti myös oman ja toisten käsityön arvostaminen. Tekniikoiden opettelussa ja suunnittelussa painotetaan tuotteen elinkaarta.

Yleisen oppimäärän opinnot käsityössä muodostuvat yhteisistä perusopinnoista (300 tuntia) ja teemaopinnoista (200 tuntia). Opintoja on kaikkiaan 500 oppituntia. Opetussuunnitelma perustuu valtakunnallisiin käsityön taiteen perusopetuksen tavoitteisiin.

Varhaisiän käsityökasvatus ei kuulu taiteen perusopetuksen käsityön yleisiin opintoihin, mutta on siihen valmistavaa toimintaa. Ryhmissä lapset pääsevät kokeilemaan erilaisilla materiaaleilla tehtäviä tekniikoita. Lapsia innostetaan oman luovuuden esiin tuomiseen ja käsin tekemiseen. Käsityötä tehdään leikkien, kokeillen ja tekemisestä nauttien.

22 YHTEISET OPINNOT KÄSITYÖSSÄ

22.1 Tavoitteet

Käsityön yhteiset opinnot ovat perustaitojen oppimista. Opinnoissa tutustutaan perustekniikkoihin, materiaaleihin ja suunnitteluprosessiin yhdessä ryhmän kanssa ja itsenäisesti omaa toimintaa ja oppimista arvioiden. Oppilasta innostetaan kehittämään taitojaan suunnittelussa ja käsityön toteuttamisessa. Yhteisissä opinnoissa tutustutaan käsityön tekemiseen, teknologiaan ja muotoiluun. Samalla pohditaan käsityötä yhteiskunnallisena, kulttuurisena ja monitieteisenä ilmiönä. Oppilaalle on asetettu tavoitteiksi yhteisissä opinnoissa saavuttaa käsityön perustaidot, oppia rohkeasti ja innostuneesti kokeilemaan, tehdä käsityöilmiöstä oivalluksia sekä oppia arvostamaan niin omaa kuin muiden työtä. Käsityön taiteen perusopetuksen opettajan tavoitteena ja tehtävänä on tukea, ohjata, kannustaa, rohkaista ja innostaa opiskelijaa tavoitteiden saavuttamisessa. Yhdessä opettaja ja oppilas arvioivat niin käsityöprosessia kuin lopputulostakin. Arviointi on jatkuvaa ja kannustavaa. Ryhmässä annetaan palautetta myös toisten tekemisistä ja

aikaansaannoksista, vertaisarvioinnin taitoa ja palautteen antoa harjoitellaan koko opintojen ajan.

Käsityökoulun tavoitteet on jaettu kolmeen kategoriaan, joissa on eritelty omat alatavoitteensa. Kategoriat **ovat taito ja muotoilu, yhteiskunta ja kulttuuri sekä taiteiden ja tieteiden välisyys**.

Taulukko 1: Käsityön yhteisten opintojen tavoitteet kategorioittain

Taidot ja muotoilu
Oppilaan tukeminen ja rohkaiseminen kädentaitojen harjoittelussa, omien tavoitteiden asettamisessa ja niiden saavuttamisessa
Oppilasta kannustetaan havainnoimaan arjen elinympäristöstä nousevia tarpeita
Oppilaan innostus uusien taitojen kokeilemiseen ja ilmaisemiseen herätetään
Oppilasta rohkaistaan materiaalien ja tekniikoiden monipuoliseen käyttöön
Oppilasta ohjataan ymmärtämään työhöjden, -menetelmien ja -järjestyksen yhteys lopputulokseen
Oppilasta ohjataan välineiden ja tekniikoiden turvalliseen käyttöön
Yhteiskunta ja kulttuuri
Oppilasta innostetaan aktiiviseksi käsityökulttuurin havainnoijaksi, tekijäksi, toimijaksi ja kuluttajaksi
Oppilaan ajatuksia, tunteita ja tulkintoja käsityöstä, ympäristöstä ja kulttuurista tuodaan näkyväksi
Oppilasta rohkaistaan pohtimaan omien valintojensa vaikutuksia käsityössä
Oppilasta autetaan näkemään käsityö elävänä kulttuuriperintönä
Oppilasta kannustetaan pohtimaan käsityötä eettisyyden ja kulttuurisen moninaisuuden näkökulmasta
Oppilasta autetaan ymmärtämään käsityöyrittäjyyden traditiota
Taiteiden ja tieteiden välisyys
Oppilasta ohjataan hahmottamaan käsityötä taiteita ja tieteitä yhdistävänä ilmiönä
Oppilasta kannustetaan pohtimaan toimintaansa kestäväen kehityksen näkökulmasta
Oppilasta innostetaan kekseliäisyyteen ja luovaan ongelmanratkaisuun

22.2 Keskeiset sisällöt

Käsityön yhteisissä opinnoissa tuotetaan **tuotteita, teoksia ja palveluita**. Toiminta tapahtuu yksin ja yhdessä, tuotteita tehdään sekä itselle että toisille. Käsityön yhteisten opintojen keskeiset sisällöt ovat **Pukeutuminen, Esine- ja tekstiiliympäristöt, Palveluympäristöt sekä Rakennetut ja luonnonympäristöt**. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon oppilaille merkitykselliset ilmiöt, joita lähestytään henkilökohtaisesta kokemuksesta aloittaen ja siirtyen kohti yleisempiä käsityön ilmiöitä. Opinnoissa tarkastellaan laaja-alaisesti ja monipuolisesti kaikkien keskeisten sisältöjen osa-alueita.

Taulukko 2: Käsityön yhteisten opintojen keskeiset sisällöt

Pukeutuminen	Esine- ja tekstiiliympäristöt
Esteettisyys	Esteettisyys
Eettisyys	Eettisyys
Ekologisuus	Ekologisuus
Identiteetin muotoutuminen	Asuminen
Yhteisöön kuuluminen	Toiminnallisuus
Vaatetusteknologia	Teknologia
Muoti-ilmiöt	Muotoilu
Fysiologia	Muoti-ilmiöt
Eri kulttuurit	Eri kulttuurit
Palveluympäristöt	Rakennetut ja luonnonympäristöt
Esteettisyys	Esteettisyys
Eettisyys	Eettisyys
Ekologisuus	Ekologisuus
Hyvinvointi	Osallisuus
Kokemuksellisuus	Yhteisöllisyys
Asiakaslähtöisyys	Hyvinvointi
Yrittäjyys	Ihmisten viihtyvyys

Teoksissa materiaalit ja tekniikat toimivat ilmaisun välineinä. Tuotteiden käytettävyys ja tarkoituksenmukaiset materiaalit ovat pohjana käsityölliselle tekemiselle. Palveluissa osallisuus, yhteisöllisyys ja hyvinvointi ilmenevät itse tekemisessä. Teknologiaa tutkitaan tekemisen ja ilmaisun välineenä. Muotoilua tarkastellaan kokonaisvaltaiseen tuottamiseen kuuluvana toimintana. Käsityötä, teknologiaa ja muotoilua käsitellään kulttuurisena, yhteiskunnallisena, monitieteisenä ja taiteeseen liittyvänä ilmiönä.

23 LASTEN JA NUORTEN KÄSITYÖN TAITEEN PERUSOPETUKSEN YHTEISTEN OPINTOJEN TOTEUTUS NURMIJÄRVEN KÄSITYÖKOULUSSA

Yhteisten perusopintojen laskennallinen laajuus on 300 tuntia (yksi oppitunti on 45 minuuttia). Käsiyökoulun kahtena ensimmäisenä vuonna yhdessä lukukaudessa opiskellaan 14 viikkona ja kaksi oppituntia kerrallaan. Kahtena seuraavana lukuvuonna opetusta on lukukaudessa 14 viikkona, mutta tekniikoiden ja tavoitteiden kasvaessa, jokaisella kurssikerralla on 3 oppituntia opetusta. Lukuvuosi jaetaan kahteen lukukauteen, näin ollen yhteisten opintojen opiskelu kestää neljä vuotta. Jokaiseen lukuvuoteen sisältyy 4-6 oppituntia omatoimista opiskelua. Tämä tarkoittaa näyttelykäyntejä, käsityöläisvierailuja sekä alan kirjallisuuteen tutustumista.

Taulukko 3: Yhteisten opintojen jakautuminen lukuvuosittain Nurmijärven käsiyökoulussa

Ikä	Toiminta	Ryhmä	Painotettu sisältöalue	Tuntimäärä
7-8 v.	Käsityön perusteet	Käs P 1	Esine- ja tekstiiliympäristöt	14 x 2 x 2 + 4= 60 opetustuntia
8-9 v.	Käsityön perusteet	Käs P 2	Pukeutuminen	14 x 2 x 2 + 4= 60 opetustuntia
9-10 v.	Käsityön kokeilut	Käs K 1	Rakennetut ja luonnonympäristöt	14 x 3 x 2 + 6= 90 opetustuntia
10-11 v.	Käsityön kokeilut	Käs K 2	Palveluympäristöt	14 x 3 x 2 + 6= 90 opetustuntia

Käsiyökoulun lukuvuosimaksuun sisältyvät kaikki käytettävät käsiyö materiaalit, -laitteet ja opetus. Opetusta on pääsääntöisesti arki-iltaisoin. Käsiyökoululla voi olla myös oppimista tukevia, erillisiä kesä-, syksy- ja talvikursseja, jotka pidetään koulujen loma-aikoina. Nämä kurssit eivät kuulu yhteisiin opintoihin, mutta niillä voi hakea hyväksilukua esimerkiksi jostain tehtäväkokonaisuudesta, jos oppilas aloittaa käsiyökoulun kesken kauden tai opetuskokonaisuuden.

Nurmijärven käsiyökoulun opettajat ovat päteviä käsiyöopettajia tai muuten ansioituneita ja erikoistuneita käsiyöläisiä. Jokaisella ryhmällä on oma vastuuopettajansa, vaikkakin eri tekniikoiden opettaja voi vaihdella lukuvuoden sisällä.

24 KÄSITYÖN TEEMAOPINNOT

24.1 Tavoitteet

Käsityön teemaopintojen tarkoituksena on syventää oppilaan yhteisissä opinnoissa hankittuja tietoja ja taitoja. Oppilaiden erilaiset vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon opetuksessa. Oppilaat ovat yksilöitä, joiden omanarvon tunnetta ja minäpystyvyyttä tuetaan. Teemaopinnoissa oppilaat pääsevät valitsemaan itseään kiinnostavia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisutapoja.

Oppilaalle on asetettu teemaopintojen tavoitteeksi kädentaitojen syventäminen, ajankohtaisiin ilmiöihin tutustuminen, erilaisten vahvuuksien hankkiminen ja tunnistaminen itsessään, kiinnostuksen kohteiden löytäminen ja paikallisten resurssien tunnistaminen sekä paikallisen käsityökulttuurin havainnointi. Käsityön taiteen perusopetuksen opettajan tavoitteena ja tehtävänä on rohkaista, kannustaa, innostaa, tukea ja ohjata opiskelijaa tavoitteiden saavuttamisessa. Opetus on luonteeltaan keskustelevaa, yksilöllisyyden huomioivaa ja vuorovaikutukseen perustuvaa. Oppilasta ohjataan toimimaan yhteistoiminnallisesti ja pitkäjänteisesti. Teemaopinnoissa arvioinnin tukena on jokaisen oppilaan kokoama oppimiskansio. Oppimiskansioon oppilas kokoaa erilaisten tekniikoiden ja suunnittelutehtävien antia ja reflektoi tekemäänsä. Oppimiskansio voi olla sähköinen tai paperinen, sen mukaan kumpi tuntuu oppilaasta omimmalta tavalta dokumentoida oppimistaan.

Käsityökoulun teemaopintojen tavoitteet on jaettu kolmeen kategoriaan, kuten yhteisissä opinnoissakin. Kategorioissa on eritelty omat alatavoitteensa. Kategoriat ovat taito ja muotoilu, yhteiskunta ja kulttuuri sekä taiteiden ja tieteiden välisyys.

Taulukko 4: Käsityön teemaopintojen tavoitteet kategorioittain

Taidot ja muotoilu
Oppilasta ohjataan ja tuetaan kädentaitojen syventämiseen
Oppilasta rohkaistaan syventämään materiaalien ja tekniikoiden tuntemustaan
Oppilasta kannustetaan havainnoimaan ympäristöään ja arjen elinympäristön haasteita sekä pohtimaan niihin ratkaisuja
Oppilaan omaa ilmaisua vahvistetaan uusilla taidoilla
Oppilaan kykyä hallita oman työskentelyn käsityöprosessia pohtimalla työhohjetta, työjärjestystä ja työmenetelmiä kehitetään
Yhteiskunta ja kulttuuri
Oppilasta rohkaistaan syventämään käsityökulttuurin tuntemustaan ja tekemään valintoja oman kiinnostuksen mukaisesti
Oppilasta ohjataan pohtimaan ja ymmärtämään omien valintojen vaikutuksia tuotteen laatuun, elinkaareen ja ympäristöön
Oppilasta kannustetaan osallistumaan käsityön elävän kulttuuriperinnön tukemiseen
Oppilasta ohjataan ympäristön ja käsityökulttuurin havainnointiin
Oppilasta autetaan tekemään eettisesti kestäviä valintoja kulttuurisesti moninaisessa maailmassa
Oppilasta kannustetaan tutustumaan paikalliseen yritystoimintaan ja käsityöyrittäjyyteen
Taiteiden ja tieteiden välisyys
Oppilasta ohjataan ymmärtämään käsityötä monitaiteisena -tieteisenä ilmiönä sekä hyödyntämään sitä omassa työskentelyssä
Oppilasta kannustetaan hyödyntämään kestävä kehityksen ja kiertotalouden näkökulmia toiminnassaan
Oppilaita innostetaan yhteisölliseen kekseliäisyyteen
Oppilasta rohkaistaan visioimaan uutta, ennen näkemätöntä ja rakentamaan näkymätön näkyväksi käsityöksi

24.2 Keskeiset sisällöt

Teemaopintojen keskeiset sisällöt ovat samoja kuin yhteisissä perusopinnoissa. Sisältöjen tarkastelua laajennetaan tavoitteiden avulla ja hyödynnetään oppilaan omaa kiinnostusta ja innostusta. Teemaopinnoissa kaikki keskeiset sisällöt tulevat tutuiksi, mutta painotusta voi jokainen opiskelija vaihdella oman mielenkiinnon suuntaan. Tämä tulee varsinkin näkyväksi teemaopintojen loppuvaiheessa tehtävässä lopputyössä. Lopputyöhön jokainen oppilas valitsee keskeisen sisällön, minkä aihepiiriin lopputyö sijoittuu.

Taulukko 5: Käsityön teemaopintojen keskeiset sisällöt

Pukeutuminen	Esine- ja tekstiiliympäristöt
Esteettisyys	Esteettisyys
Eettisyys	Eettisyys
Ekologisuus	Ekologisuus
Identiteetin muotoutuminen	Asuminen
Yhteisöön kuuluminen	Toiminnallisuus
Vaatetusteknologia	Teknologia
Muoti-ilmiot	Muotoilu
Fysiologia	Muoti-ilmiot
Eri kulttuurit	Eri kulttuurit
Palveluympäristöt	Rakennetut ja luonnonympäristöt
Esteettisyys	Esteettisyys
Eettisyys	Eettisyys
Ekologisuus	Ekologisuus
Hyvinvointi	Osallisuus
Kokemuksellisuus	Yhteisöllisyys
Asiakaslähtöisyys	Hyvinvointi
Yrittäjyys	Ihmisten viihtyvyys

Ilmaisun välineenä käsityön teemaopinnoissa ovat materiaalit ja erilaiset tekniikat. Teemaopinnoissa eri tekniikoiden ja eri materiaalien yhdistämistä samaan teokseen kannustetaan. Vaikkakin tuotteiden käytettävyys ja materiaalien tarkoituksenmukaisuus ovat tärkeitä elementtejä, on kokeilulle ja oivaltamiselle työskentelyssä aina oltava mahdollisuus.

25 LASTEN JA NUORTEN KÄSITYÖN TAITEEN PERUSOPETUKSEN TEEMAOPINTOJEN TOTEUTUS NURMIJÄRVEN KÄSITYÖKOULUSSA

Teemaopintojen laskennallinen osuus opinnoista on 200 oppituntia. Tästä lopputyöhön ja siihen liittyvän aineiston kokoamiseen ja tekemiseen on varattu 32 oppituntia. Teemaopintojen kaksi ensimmäistä lukuvuotta koostuvat kahdesta lukukaudesta, joilla molemmilla on 14 viikkoa opetusta, kolmen oppitunnin kokonaisuuksina. Viimeinen, kolmas lukuvuosi jää vajaan syyslukukauden pituiseksi. Viimeiset käsityökoulun kerrat ovat tarkoitettu lopputyön valmistamiseen ja viimeistelyyn.

Taulukko 6: Teemaopintojen jakautuminen lukuvuosittain Nurmijärven käsityökoulussa

Ikä	Toiminta	Ryhmä	Painotettu sisältöalue	Tuntimäärä
12-13 v.	Käsityön syventäminen	Käs S 1	Kaksi valinnaista sisältöaluetta	14 x 3 x 2 = 84 opetustuntia
14-15 v.	Käsityön syventäminen	Käs S 2	Kaksi valinnaista sisältöaluetta	14 x 3 x 2 = 84 opetustuntia
16-17 v.	Käsityön lopputyö	Käs L 1	Oma valittu sisältöalue	10 x 3 + 1 x 2 = 32 opetustuntia

Teemaopintojen aikana ryhmä voi valita sisältöalueista mieleiset ja niiden pohjalta suunnitellaan ryhmäkohtainen opetus. Teemaopintojen tekniikka- ja materiaalivalinnat pyritään pitämään mahdollisimman laajoina, jotta oppilaiden oma innostus, oivallus ja valinnat pääsevät oikeuksiinsa. Käsityön lopputyössä oppilas pääsee näyttämään omaa osaamistaan ja toteuttamaan erilaisia tekniikoita yhdistävän teoksen/tuotteen/palvelun. Opettaja ohjaa oppilasta havainnoimaan vahvuuksiaan ja tuomaan ne esiin. Lopputyön varsinaisen toteutuksen lisäksi valmistellaan työstä portfolio. Portfoliossa oppilas pohtii lopputyöprosessia ja esittelee kokeiluja, suunnitelmia ja analyyssejä, jotka johtivat nähtävään lopputulokseen.

26 AIKUISTEN KÄSITYÖN TAITEEN PERUSOPETUS NURMIJÄRVEN KÄSITYÖKOULUSSA

Aikuisten käsityön taiteen perusopetuksessa noudatetaan samoja yleisen oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä kuin lasten ja nuorten käsityön taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmassa. Aikuisilla opetus etenee kuitenkin intensiivisemmin kuin lapsilla ja nuorilla. Aikuisilla on jo kokemusperäistä tietoa ja osalla vankkaa tekniikka- ja materiaalitietoutta käsityön alalta. Opetuksen tavoitteena onkin opiskelijan **oman ilmaisutavan, muotoiluajattelun ja taiteellisen työskentelyn kehittäminen.**

Suunnittelutekniikkoihin tutustuminen ja erilaisten suunnittelutapojen hiominen on myös yksi merkittävä aihekokonaisuus aikuisten opinnoissa. Kokonaisen käsityöprosessin mukainen työskentely, jossa suunnittelu on käsityöprosessissa yhtä tärkeää kuin tuote/teos, vahvistuu aikuisten opintojen edetessä.

Opetuksessa otetaan huomioon aikuisen oppijan motivoituneisuus, omatoimisuus ja aiempi osaaminen. Tarkoituksena on, että opiskelija kokee oppimisen iloa ja uuden oivaltamista. Vuorovaikutus, ponnistelu, kyseenalaistaminen ja kokeileva työskentely ovat mukana opinnoissa alusta loppuun.

Opinnot suunnitellaan siten, että opiskelija voi suunnata ja painottaa itseään kiinnostavia sisältöalueita. Tämä tapahtuu luontevasti niin sanottujen vapaasti valittavien opintojen avulla. Opiskelijat saavat valita Nurmijärven kansalaisopiston taito- ja taideaineiden kursseista 60 oppitunnin verran opintoja osaksi teemaopintojaan. Valinnaisten kurssien tulee kuitenkin kuulua johonkin käsityön sisältöalueeseen. Nämä opinnot ovat erikseen maksettavia, eivätkä kuulu lukuvuosimaksuun. Lukuvuosimaksu ei myöskään kata materiaaleja, eikä kaikkia pientyövälineitä. Tämä siksi, että aikuiset voivat valita mieleisensä materiaalit ja niihin sopivat välineet vapaasti. Valinnoissa voi myös toteuttaa omaa ideologiaa kierrätyksestä, luonnonmateriaaleista tai materiaalin hankintapaikoista.

Aikuisten opintoihin kuuluu myös omatoimista työskentelyä (90 tuntia), sillä opiskelusta tehdään portfolio, jolla arviointi ja dokumentointi helpottuu. Portfolion avulla koko käsityöprosessi tulee näkyväksi suunnittelusta viimeistelyyn. Tämän lisäksi käsityötekniikoista osa vaatii etukäteisvalmistelua ja viimeistelyä, jota joudutaan tekemään oppituntien ulkopuolella.

Opintojen aikana opiskelijoiden tulee tutustua myös taide- ja käsityönäyttelyihin sekä erilaisiin käsityöyrittäjyyden muotoihin. Tutustumiskäynnit tapahtuvat omalla ajalla ja niistä raportoidaan portfolioon. Tutustumiskäynteihin on varattu 14 tuntia ja tuntimäärät on jaettu jokaiselle neljälle lukuvuodelle. Tutustumiskäynnit tukevat taiteiden ja tieteiden välistä vuoropuhelua sekä toimivat inspiraation herättäjinä.

Aikuisten käsityön taiteen perusopetuksen opinnoissa ryhmälle on nimetty vastaava opettaja, joka seuraa opintojen edistymistä ja toimii henkilökohtaisen opetussuunnitelman kartoittajana. Tämän lisäksi ryhmällä voi olla useampia opettajia, jotka ovat oman ilmaisumuotonsa tai tekniikkansa virtuooseja.

Taulukko 7: Aikuisten käsityön taiteen perusopetuksen opintojen jakautuminen lukuvuosittain Nurmijärven käsityökoulussa

Toiminta	Ryhmä	Opintojen rakenne	Tuntimäärä
Käsityön orientaatio	ATPO käs 1 Teema-opintoja	<ol style="list-style-type: none"> 1. Yhteisiä opintoja 2. Omatoimista työskentelyä (mm. Portfolion tekeminen, tuotteiden ja kokeilujen tekeminen) 3. Vapaasti valittavia opintoja 4. Näyttelykäynnit, käsityöläisvierailut yms. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. $14 \times 3 \times 2 = 84$ oppituntia 2. 21 oppituntia 3. 20 oppituntia 4. 4 oppituntia <p>Yhteensä: $105 + 24 = 129$</p>
Käsityön perusteet	ATPO käs 2 Teema-opintoja	<ol style="list-style-type: none"> 1. Yhteisiä opintoja 2. Omatoimista työskentelyä (mm. Portfolion tekeminen, tuotteiden ja kokeilujen tekeminen) 3. Vapaasti valittavia opintoja 4. Näyttelykäynnit, käsityöläisvierailut yms. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. $14 \times 3 \times 2 = 84$ oppituntia 2. 21 oppituntia 3. 20 oppituntia 4. 4 oppituntia <p>Yhteensä: $105 + 24 = 129$</p>
Käsityökokeilut	ATPO käs 3 Teema-opintoja	<ol style="list-style-type: none"> 1. Yhteisiä opintoja 2. Omatoimista työskentelyä (mm. Portfolion tekeminen, tuotteiden ja kokeilujen tekeminen) 3. Teemaopintoja 4. Vapaasti valittavia opintoja 5. Näyttelykäynnit, käsityöläisvierailut yms. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. $14 \times 3 = 42$ oppituntia 2. 24 tuntia 3. $14 \times 3 = 42$ oppituntia 4. 20 oppituntia 5. 3 oppituntia <p>Yhteensä: $66 + 65 = 131$</p>
Käsityö-oivallukset	ATPO käs 4	<ol style="list-style-type: none"> 1. Teemaopintoja (mm. lopputyö) 2. Näyttelykäynnit, käsityöläisvierailut yms. 3. Omatoimista työskentelyä (mm. Portfolion tekeminen, tuotteiden ja kokeilujen tekeminen) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. $14 \times 3 \times 2 = 84$ oppituntia teemaopintoja 2. 3 oppituntia 3. 24 tuntia (portfolio yms.) <p>Yhteensä: $87 + 24 = 111$</p>

Aikuisten käsityön taiteen perusopetuksen opinnot kestävät Nurmijärven käsityökoulussa 4 lukuvuotta. Kaiken kaikkiaan opetus koostuu 500 oppitunnista, joista yhteisiä perusopintoja on 300 ja teemaopintoja 200 oppituntia. Yhteisien opintojen painopiste on ensimmäisissä 5 lukukaudessa. Teemaopinnot painottuvat vapaasti valittavissa opinnoissa sekä viimeisen kolmen lukukauden opinnoissa. Aikuisten opetus päättyy lopputyön tekemiseen. Lopputöistä kootaan näyttely, jolloin opiskelijan osaaminen tulee näkyväksi, ja opiskelijat pääsevät kuulemaan palautetta myös tuntemattomilta näyttelykävijöiltä. Lopputyöstä tehdään opiskelijan kokoama esitys, tuoteportfolio tai muu sanallinen tai kuvallinen aineisto, jossa opiskelija arvioi omaa oppimistaan.

27 TYÖTAVAT KÄSITYÖN OPETUKSESSA

Käsityö on niin prosessi kuin produktikin. Kumpikaan ei voi olla olemassa ilman toista, mutta se kumpaa, toimintaa vai toteutusta, arvioidaan ja havainnoidaan, vaihtelee pitkälti tarkoituksenmukaisuuden mukaan. **Käsityölle ominaista on toiminta, joka perustuu pohdiskelulle, havaintojen tekemiselle, käsitteellistämiseksi, vuorovaikutukselle, arvottamiselle, tulkinnalle ja aktiivisuudelle.** Tuotetta ja toimintaa tarkastellaan yhä uudestaan ja uudestaan. Opiskelija pyrkii pohdintansa ja analyysinsa seurauksena aikaansaamaan parhaan mahdollisen tuotoksen.

Työtapojen monipuolisilla valinnoilla tuetaan yksilöllistä tietojen ja taitojen oppimista, ilmaisua ja testaamista sekä yhteistoiminnallista käsityötä. Käsityön opetus tapahtuu oppimisympäristöissä, jotka ovat erilaisiin tekniikkoihin tarkoituksenmukaisia ja oppilaita innostavia. Työtapoihin tutustutaan monipuolisesti ja erilaisia materiaaleja hyödyntäen.

Käsityössä erilaisiin ilmiöihin tutustutaan elämyksellisesti ja kokemuksellisesti, niitä tutkimalla ja arvioimalla. Työskentelylle asetetut tavoitteet ohjaavat mielikuvitusta, ihmettelyä ja ideoiden kehittelyä. Työskentely on käsillä tekemistä korostavaa ja oivaltamisen iloa tuottavaa. Työtapojen ja erilaisten materiaalien valintaa ohjaavat kestävä kehityksen ja kiertotalouden periaatteet.

Käsityön opetus onnistuu osittain myös digitalisesti ja etäyhteyksiä hyödyntäen. Jos tarkoituksenmukaisuus täyttyy, voidaan osa lukukaudesta suorittaa myös etänä tai verkkotehtäviä tehden. Digitaalisia välineitä hyödynnetään myös tavoitteiden mukaan lähiopetuksessa. Tableteilla dokumentoidaan käsityöprosessia ja erilaisiin suunnittelua tukeviin ohjelmiin tutustutaan. Käsityöprosessin toteutuksessa pyritään myös aina käyttämään tekniikan ja tekemisen vaativaa koneistoa, joista osa on digitaalisesti ohjelmoitavia.

28 OPPIMISEN ARVIOINTI KÄSITYÖN OPETUKSESSA

Oppimisen arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan kehittymistä **opinnoissaan, ilmaisussaan, taidoissaan sekä ohjata häntä omien tavoitteiden asettamisessa.** Arvioinnissa hyödynnetään itsearviointia ja vertaisarviointia. Palautteen antaminen muille ja sen vastaanottaminen on myös harjoitettava taito. Oma tekemistä reflektoidaan ja analysoidaan, samalla oppiminen syvenee. Arviointia tehdään monipuolisin menetelmin ja oppilas perehdytetään käsityön arvioinnin periaatteisiin ja käytäntöihin.

Nurmijärven käsityökoulussa arviointia tapahtuu niin suullisesti kuin kirjallisestikin. Lapsilla ja nuorilla on teemaopinnoista lähtien käytössään oppimiskansio. Aikuiset kokoavat omasta oppimisestaan portfoliota. Oppimiskansioon ja portfolioon kootaan erilaisten tehtävien, tekniikoiden, kokeiluiden ja suunnitelmien anti. Oppilaat dokumentoivat ja analysoivat tekemistään ja lopputulemaa. Arvioinnin apuna voidaan myös hyödyntää erilaisia verkkosovelluksia ja -ohjelmia, jotka

toimivat esimerkiksi vertais- ja yksilöarvioinnissa, sekä antavat myös mahdollisuuden henkilökohtaiseen palautekeskusteluun opettajan kanssa. Arvioinnin kohteena ovat kolme tavoitekategoriaa: Taidot ja muotoilu, Yhteiskunta ja kulttuuri sekä Taiteiden ja tieteiden välisyys. Oppimisen arviointiin sisältyy palautetta kaikista oppimisen tavoitteista. Opetussuunnitelman perusteissa annetut opetuksen tavoitteet ovat osin tavoitteita opettajalle ja osittain oppilaalle. Yhteisissä opinnoissa oppilaan oppiminen voi olla vielä tietämisen ja tiedostamisen tasolla. Tavoitteena onkin tutustua ja harjoitella kokonaisen käsityöprosessin kaikkia vaiheita: ideointia, suunnittelua, valmistusta ja arviointia. Teemaopinnoissa oppilaan osaamisen tulisi syventyä ja osaamista arvioida oppilaan lähtökohdista käsin.

Oppimisen arviointi on vuorovaikutusta oppilaan, ryhmän ja opettajan välillä. Oppilaan oppimista arvioidaan monipuolisesti oppimisprosessissa, tuotteissa, teoksissa ja palveluissa. Oppilaalle annettava palaute on kannustavaa, ohjaavaa ja jatkuvaa. Arviointimenetelmät valitaan siten, että niiden avulla voidaan parhaalla mahdollisella tavalla arvioida tavoitteiden saavuttamista ja että ne soveltuvat käytettyihin opetusmenetelmiin ja tukevat oppimista.

Käsityön yleisen oppimäärän teemaopintoihin sisältyy oppilaan kokoama esitys osaamisestaan. Osaaminen tuodaan näkyväksi sanallisella ja/tai kuvallisella aineistolla, esityksen muoto on vapaasti oppilaan valittavissa. Oman osaamisen arviointia harjoitellaan koko opintojen ajan.